

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 9. 7. 2013
COM(2013) 512 final

2013/0246 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

**o balíku cestovných služieb a asistenčných cestovných službách, ktorou sa mení
nariadenie (ES) č. 2006/2004 a smernica 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady
90/314/EHS**

{SWD(2013) 263 final}

{SWD(2013) 264 final}

{SWD(2013) 266 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

1.1. Všeobecný kontext

Cestovný ruch v súčasnosti zohráva v hospodárstve Európy významnú úlohu. Odvetvie cestovného ruchu je hnacím motorom rastu v EÚ, keďže v ňom pôsobí približne 1,8 milióna podnikov (prevažne malých a stredných), ktoré zamestnávajú spolu 5,2 % všetkých pracovných síl. Na hrubom domácom produkte EÚ sa európska doprava a cestovný ruch spolu s príbuznými odvetviami podieľajú približne 10 %¹.

Prijatím smernice 90/314/EHS o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb² v roku 1990 sa stanovili dôležité práva pre európskych cestujúcich kupujúcich si balíky dovolenkových služieb, ktoré obvykle zahŕňajú dopravu a ubytovanie cestujúcich. V rozhodnutí Európskeho súdneho dvora z roku 2002³ sa objasnilo, že pojem „vopred stanovená kombinácia“ sa vzťahuje aj na služby cestovného ruchu, ktoré cestovná kancelária skombinovala na výslovnú žiadosť zákazníka tesne pred uzavretím zmluvy medzi týmito dvomi zmluvnými stranami.

Smernicou 90/314/EHS sa zabezpečuje, aby sa spotrebiteľom poskytli základné informácie pred a po podpísaní zmluvy na balík cestovných služieb. V smernici sa stanovuje, že organizátori a/alebo predajcovia sú zodpovední za riadne poskytnutie balíka služieb aj vtedy, keď služby zabezpečujú subdodávatelia, a upravujú sa ňou postupy, ktoré sa uplatňujú, ak dôjde k zmenám zmluvy o balíku cestovných služieb. V smernici sa stanovuje aj to, že v prípade platobnej neschopnosti organizátora a/alebo predajcu dostanú cestujúci refundáciu zálohových platieb a zabezpečí sa ich návrat do vlasti.

V roku 1990 bola štruktúra trhu cestovného ruchu oveľa jednoduchšia ako dnes a internet ešte neexistoval. Napriek uvedenému rozsudku Súdneho dvora Európskej únie ešte stále nie je vyjasnené, do akej miery sa predmetná smernica vzťahuje na moderné spôsoby kombinovania služieb cestovného ruchu.

Ako bolo zdôraznené v správe Komisie z roku 1999⁴ o vykonávaní tejto smernice, v právnych predpisoch, ktorými sa táto smernica transponuje, pretrvávajú značné rozdiely vzhľadom na to, že smernica sa riadi zásadou minimálnej harmonizácie a členské štáty tak majú rozsiahle právomoci rozhodovania, napr. pokiaľ ide o vymedzenie zodpovedného subjektu (zodpovedných subjektov), ale aj vzhľadom na nejasnosti v znení smernice.

Modernizácia smernice 90/314/EHS je reakciou na požiadavky zo strany spolutvorcov právnych predpisov, Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, ako aj Európskej poradnej skupiny spotrebiteľov⁵. Revíziu smernice požadovala aj značná časť odvetvových a spotrebiteľských organizácií. Výslovné zmienky o potrebe revízie smernice sú uvedené v

¹ Oznámenie Komisie „Európa ako popredná svetová destinácia cestovného ruchu – nový politický rámec pre európsky cestovný ruch“, KOM (2010) 352 v konečnom znení z 30.6.2010.

² Smernica Rady 90/314 z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb.

³ Vec Club-tour C-400/00 z 30. apríla 2002.

⁴ SEK(1999) 1800 v konečnom znení.

⁵ Napr. závery Rady z 2255. zasadnutia Rady pre spotrebiteľské záležitosti dňa 13. apríla 2000, uznesenie Európskeho parlamentu zo 16. januára 2002 [2001/2136 (INI)], stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 11.5.2011 (Úradný vestník EÚ C 132) a stanoviská ECCG z 21. apríla 2010 a z 8. februára 2013.

správach o občianstve EÚ⁶, v Európskom programe pre spotrebiteľov⁷ a v Akte o jednotnom trhu II⁸.

1.2. Dôvody návrhu

1.2.1. Rozvoj predaja prostredníctvom internetu a liberalizácia v odvetví leteckej dopravy

V roku 2011 malo v EÚ prístup k internetu 73 % domácností⁹. Takmer dve tretiny občanov EÚ používajú internet aspoň raz za týždeň, viac ako polovica z nich každý deň alebo skoro každý deň. Služby cestovného ruchu patria medzi najobľúbenejšie produkty kupované on-line.

Rozvoj on-line predaja a liberalizácia v odvetví leteckej dopravy zmenili spôsob, akým si spotrebiteľia organizujú dovolenkové pobyty, takže aj obchodníci začali uplatňovať odlišné spôsoby, akými pomáhajú spotrebiteľom prispôbiť si kombinácie služieb cestovného ruchu, a to najmä prostredníctvom internetu. Medzi príslušných obchodníkov patria cestovné kancelárie, cestovné agentúry, letecké spoločnosti, spoločnosti zabezpečujúce okružné plavby atď. V mnohých členských štátoch pretrvávajú nejasnosti ohľadne toho, či takéto kombinácie služieb patria do rozsahu pôsobnosti smernice a či obchodníci podieľajúci sa na vytváraní takýchto kombinácií nesú zodpovednosť za poskytovanie príslušných služieb, predovšetkým v internetovom prostredí.

Táto situácia spôsobuje neistotu obchodníkov aj spotrebiteľov.

Znamená to takisto, že účastníci trhu, na ktorých sa smernica v súčasnosti výslovne vzťahuje, podliehajú iným pravidlám a znášajú iné náklady v porovnaní s podnikmi, na ktoré sa smernica nevzťahuje alebo ktoré sa nazdávajú, že sa na ne nevzťahuje, hoci sa uchádzajú o priazeň tých istých zákazníkov.

1.2.2. Zbytočné náklady na dosiahnutie súladu s právnymi predpismi a prekážky cezhraničného obchodu

Niektoré ustanovenia smernice sa stali zastaranými alebo z iných dôvodov spôsobujú spoločnostiam zbytočnú záťaž; patria medzi ne napríklad požiadavky na uvedenie informácií v katalógoch a zahrnutie organizovaných služobných ciest.

Fragmentácia právneho rámca v dôsledku existencie mnohých rozdielov medzi právnymi predpismi členských štátov spôsobuje dodatočné náklady pre podniky, ktoré chcú obchodovať v zahraničí.

1.2.3. Ujma spotrebiteľa — nejasné a zastarané pravidlá

V „Štúdií o ujme spotrebiteľa v oblasti tzv. dynamických balíkov služieb“¹⁰ je uvedený odhad ročnej osobnej ujmy spotrebiteľa¹¹ v súvislosti s kombinovanými cestovnými službami v prípadoch, keď je uplatniteľnosť smernice neistá. Z uvedenej štúdie vyplynulo, že pri takýchto kombinovaných cestovných službách sa problémy vyskytujú častejšie a spôsobujú spotrebiteľom väčšiu ujmu než problémy týkajúce sa tradičných balíkov služieb, na ktoré sa smernica jednoznačne vzťahuje.

⁶ KOM(2010) 603 v konečnom znení a COM(2013) 269 final.

⁷ COM(2012) 225 final.

⁸ COM(2012) 573 final, príloha II.

⁹ Eurostat, mesačník Data in focus, 66/2011.

¹⁰ http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/study_consumer_detriment.pdf

¹¹ Ujma spotrebiteľa sa vymedzuje ako negatívne výsledky pre jednotlivých spotrebiteľov vzhľadom na určité kritérium, ako sú napríklad primerané očakávania. Zameriava sa na ex post výsledky spotrebiteľov s negatívnymi skúsenosťami, ktoré zahŕňajú finančné a nefinančné škody vrátane straty času.

Aj spotrebitelia, ktorí si zakúpia tradičné vopred stanovené balíky služieb, však ujmu do určitej miery utrpia v dôsledku skutočnosti, že niektoré ustanovenia smernice sú zastarané, nejasné alebo obsahujú právne medzery; ako príklad možno uviesť absenciu práva spotrebiteľov pred odchodom balík služieb zrušiť.

1.3. Ciele návrhu

Celkovým cieľom návrhu revidovanej smernice je v súlade s článkom 114 zmluvy zlepšiť fungovanie vnútorného trhu a dosiahnuť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa a aproximáciou pravidiel o balíkoch služieb a iných kombináciách služieb cestovného ruchu.

Cieľom návrhu je vytvoriť rovnaké podmienky pre všetkých prevádzkovateľov, odstrániť právne prekážky cezhraničného obchodu a znížiť náklady podnikov na dosiahnutie súladu s právnymi predpismi.

Cieľom návrhu je dosiahnuť zároveň vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa a zmenšiť jeho ujmu prostredníctvom objasnenia toho, na aké kombinácie služieb cestovného ruchu sa vzťahuje ochrana vyplývajúca z pravidiel EÚ uplatňovaných na balíky cestovných služieb, a nahradenia nejasných a zastaraných ustanovení. Návrh obsahuje záväzné pravidlá na ochranu cestujúcich, od ktorých sa členské štáty alebo obchodníci nemôžu odchýliť, aby nespôsobili spotrebiteľom ujmu.

1.4. Súlad s ostatnými politikami a cieľmi Únie

V priebehu posledného desaťročia Komisia uskutočnila komplexný prieskum spotrebiteľského *aquis*, ktorý viedol k prijatiu smernice 2008/122/ES o časovo vymedzenom užívaní ubytovacích zariadení a smernice 2011/83/EÚ o právach spotrebiteľov. Revízia smernice 90/314/EHS je súčasťou tohto procesu.

Tento návrh dopĺňa existujúce právne predpisy EÚ, najmä smernicu o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (93/13/EHS), smernicu o nekalých obchodných praktikách (2005/29/ES), smernicu o právach spotrebiteľov (2011/83/EÚ), nariadenia v oblasti práv cestujúcich [nariadenia (ES) č. 2004/261, (ES) č. 1371/2007, (ES) č. 1177/2010 a (ES) č. 181/2011], ako aj smernicu 2000/31/ES o elektronickom obchode a smernicu 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu.

Návrh ďalej dopĺňa nariadenie (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky („Rím I“) a nariadenie č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Brusel I).

2. VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENIA VPLYVU

2.1. Konzultácie so zainteresovanými stranami

Komisia v roku 2008 na základe verejných konzultácií o pracovnom dokumente Komisie z roku 2007 dostala viac ako 80 príspevkov od zainteresovaných podnikateľských subjektov, spotrebiteľských organizácií, právnikov, príslušníkov akademickej obce a 14 členských štátov. V januári 2009 Komisia začala uskutočňovať štúdiu o ujme spotrebiteľa, ktorá sa týkala 17 krajín EÚ a vychádzala z rozhovorov so vzorkou 500 spotrebiteľov.

Počas druhého kola verejných konzultácií v októbri 2009, ktoré pozostávalo z piatich on-line dotazníkov zameraných na spotrebiteľov, spotrebiteľské organizácie, podniky, odvetvové združenia, ako aj na členské štáty/verejné orgány, revíziu smernice podporilo 89 % verejných orgánov, 70 % podnikateľských združení, 64 % podnikov a 96 % spotrebiteľských organizácií.

Na seminári pre členské štáty, ktorý sa uskutočnil 27. októbra 2009, sa prediskutovali osobitné problémy a možnosti politiky. Dňa 21. apríla 2010 prijala svoje stanovisko podskupina Európskej poradnej skupiny spotrebiteľov (ďalej len „ECCG“).

Dňa 22. apríla 2010 sa na seminári zainteresovaných strán diskutovalo o vplyvoch vymedzených možností politiky. V období od septembra 2009 do októbra 2010 sa uskutočnilo viac ako 15 rozhovorov s kľúčovými predstaviteľmi tohto odvetvia.

Komisia v marci 2012 zadala vypracovanie štúdie na testovanie označenia pre balík cestovných služieb (Package Travel Label) a správania spotrebiteľov pri nákupe tzv. dynamických balíkov. V júni 2012 Komisia zorganizovala seminár pre členské štáty a konferenciu zainteresovaných strán na účely ďalšej diskusie o postupe revízie. Dňa 8. februára 2013 ECCG opäť požiadala o revíziu smernice.

2.2. Posúdenie vplyvu

V rámci posúdenia vplyvu sa analyzovalo osem možností politiky a určité čiastkové varianty.

Možnosť 1 – zachovanie *status quo*, t. j. zachovanie tejto smernice v jej súčasnej podobe;

Možnosť 2 — usmernenia, t. j. zachovanie tejto smernice v jej súčasnej podobe a príprava usmernení vrátane vydania rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie, ako aj objasnenie rozsahu pôsobnosti smernice a vymedzenie zodpovednosti;

Možnosť 3 — označenie pre balík cestovných služieb a/alebo požiadavka, aby obchodníci ponúkajúci asistenčné cestovné služby uvádzali, že predmetné služby nepredstavujú balík (doplňkové prvky cestovných služieb);

Čiastkový variant A — zavedenie „označenia pre balík cestovných služieb“ — povinného loga, ktoré bude treba spotrebiteľom pri nákupe balíka služieb predložiť;

Čiastkový variant B — zavedenie povinnosti, aby obchodníci ponúkajúci kombinované cestovné služby, ktoré nie sú balíkmi služieb, museli jasne uviesť, že nepredávajú balík služieb;

Možnosť 4 — zrušenie smernice a samoregulácia zo strany odvetvia;

Možnosť 5 — modernizácia smernice a rozšírenie jej uplatňovania na „balíky služieb poskytované jedným obchodníkom“;

Možnosť č. 5 zahŕňa legislatívnu revíziu, pri ktorej by sa zachovala hlavná štruktúra terajšej smernice a zároveň by sa objasnil rozsah jej pôsobnosti prostredníctvom priameho začlenenia pojmu „balíky služieb poskytované jedným obchodníkom“, ako aj prostredníctvom revízie niektorých ustanovení. Revidovaná smernica by sa uplatňovala na služby cestovného ruchu, ktoré sú skombinované na jednej internetovej stránke alebo v jednej pobočke cestovnej kancelárie s cieľom zabezpečiť tú istú cestu alebo dovolenku;

Možnosť 6 — odstupňovaný prístup — modernizácia smernice a rozšírenie jej uplatňovania na „balíky služieb poskytované jedným obchodníkom“ a „balíky služieb poskytované viacerými obchodníkmi“; na asistenčné cestovné služby poskytované viacerými obchodníkmi by sa pritom vzťahoval miernejší režim.

Táto možnosť zodpovedá možnosti 5, je však doplnená o postupné rozširovanie rozsahu pôsobnosti smernice, ktorého cieľom je obsiahnuť:

„balíky služieb poskytované viacerými obchodníkmi“, t. j. kombinácie služieb cestovného ruchu zabezpečených prostredníctvom rôznych obchodníkov, ktoré majú určité znaky príznačné pre balíky služieb a ktoré by podliehali rovnakému režimu ako ostatné balíky

služieb (vrátane plnej zodpovednosti za riadne plnenie zmluvy a povinnosti zabezpečiť ochranu v prípade platobnej neschopnosti);

- „*asistenčné cestovné služby* poskytované viacerými obchodníkmi“, t. j. také kombinácie služieb cestovného ruchu, ktoré nemajú typické znaky balíkov služieb, a preto je menej pravdepodobné, že by mohli uviesť spotrebiteľov do omylu. Takéto služby by podliehali miernejšiemu režimu, ktorý by pozostával z ochrany v prípade platobnej neschopnosti a z povinnosti jasným a zreteľným spôsobom uviesť, že za riadne poskytovanie služieb je zodpovedný každý jednotlivý poskytovateľ služieb.

Možnosť 7 — modernizácia smernice, ktorá by sa vzťahovala tak na „balíky služieb poskytované jedným obchodníkom“, ako aj na „cestovné služby poskytované viacerými obchodníkmi“

Táto možnosť zahŕňa možnosti 5 a 6, pričom všetky „asistenčné cestovné služby poskytované viacerými obchodníkmi“ by podliehali rovnakým povinnostiam ako balíky služieb;

Možnosť 8 — „smernica o cestovnom ruchu“

Táto možnosť zahŕňa možnosť 7 a navyše rozširuje rozsah pôsobnosti smernice na samostatné služby cestovného ruchu, napr. prenájom áut, zabezpečenie ubytovania alebo letov, pričom by platili v zásade rovnaké pravidlá pre všetky služby cestovného ruchu bez ohľadu na to, či sú súčasťou balíka služieb alebo nie.

V posúdení vplyvu sa dospelo k záveru, že zistené problémy sa najvhodnejšie vyriešia prostredníctvom možnosti 6, z ktorej vychádza tento návrh.

3. PRÁVNE PRVKY NÁVRHU

3.1. Zhrnutie navrhovaného opatrenia

Navrhovaná smernica vyjasní a zmodernizuje rozsah ochrany cestujúcich pri nákupe kombinácií služieb cestovného ruchu týkajúcich sa tej istej cesty alebo dovolenky, a to rozšírením pôsobnosti na rôzne formy on-line balíkov služieb a na asistenčné cestovné služby.

Návrh zabezpečí, aby boli cestujúci lepšie informovaní o službách, ktoré si kupujú, a poskytne im jasnejšie stanovené opravné prostriedky, ktoré budú môcť uplatniť v prípade vzniku problémov.

Zmenšením fragmentácie právneho rámca a posilnením vzájomného uznávania ochrany pred platobnou neschopnosťou bude návrh zároveň minimalizovať prekážky cezhraničného obchodu a znižovať náklady na dosiahnutie súladu s právnymi predpismi, ktoré znášajú obchodníci, ktorí chcú podnikáť v zahraničí, a vytvorí rovnaké podmienky pre všetkých aktérov na trhu cestovného ruchu.

3.2. Právny základ

Právnym základom návrhu je článok 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

Návrh stanovuje do značnej miery jednotné pravidlá v oblasti balíkov služieb a asistenčných cestovných služieb v Únii, pričom poskytuje obchodníkom a cestujúcim istotu, pokiaľ ide o rozsah ich práv a povinností bez ohľadu na vnútroštátne právne predpisy uplatniteľné na konkrétnu zmluvu. Tým sa odstránia zbytočné náklady na cezhraničné transakcie a spotrebiteľia budú mať širšie možnosti výberu služieb.

V súlade s článkom 114 ods. 3 ZFEÚ návrh zaručuje vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, keďže v porovnaní so smernicou 90/314/EHS zachováva alebo zlepšuje úroveň ochrany spotrebiteľa.

3.3. Zásada subsidiarity

Návrh je v súlade so zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ).

Cieľ zlepšiť fungovanie vnútorného trhu prostredníctvom odstránenia rozdielov medzi právnymi predpismi členských štátov a zlepšiť prístup spotrebiteľov k službám z iných členských štátov nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov prijímajúcich nekoordinované opatrenia.

Európska únia je preto najpovolanejšia na to, aby vyriešila zistené problémy legislatívnym opatrením, ktorým sa budú vnútroštátne pravidlá aproximovať.

3.4. Zásada proporcionality

Návrh je v súlade so zásadou proporcionality stanovenou v článku 5 ZEÚ.

Podobne ako smernica 90/314/EHS, nevzťahuje sa na všetky aspekty právnych predpisov o cestovnom ruchu, ale len na niektoré aspekty balíkov služieb a iných kombinácií služieb cestovného ruchu, v prípade ktorých sa považuje za potrebný koordinovaný postup Únie. Napríklad, nezasahuje do všeobecného vnútroštátneho zmluvného práva ani do systémov udeľovania povolení a licencií.

Podľa posúdenia vplyvu uvedené ciele nemožno dosiahnuť prostredníctvom nezáväzných opatrení, akými sú napríklad odporúčania, usmernenia alebo samoregulácia.

Smernica zabezpečuje jednotný súbor práv a povinností a zároveň umožňuje členským štátom, aby tieto pravidlá začlenili do svojich vnútroštátneho zmluvného práva.

Okrem toho umožní členským štátom uplatniť najvhodnejší spôsob presadzovania predpisov a nevyhnutných sankcií za porušenia príslušných pravidiel. Návrh poskytuje členským štátom možnosť v určitých oblastiach uplatňovať prísnejšie pravidlá.

3.5. Vplyv na základné práva

Komisia v súlade so Stratégiou účinného uplatňovania Charty základných práv Európskou úniou¹² zabezpečila, aby bol návrh v súlade s právami stanovenými v charte, a podporuje ich uplatňovanie. Návrh predovšetkým rešpektuje slobodu podnikania stanovenú v článku 16 charty a zároveň zabezpečuje vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa v súlade s článkom 38 charty.

3.6. Doložka o preskúmaní

Návrh ukladá Komisii povinnosť, aby vypracovala správu o uplatňovaní smernice najneskôr do piatich rokov po nadobudnutí jej účinnosti a predložila ju Európskemu parlamentu a Rade, v prípade potreby spolu s legislatívnymi návrhmi.

3.7. Európsky hospodársky priestor

Navrhovaná smernica sa týka záležitostí EHP, a jej platnosť by sa preto mala rozšíriť na Európsky hospodársky priestor.

3.8. Vysvetľujúce dokumenty

Vzhľadom na komplexnosť návrhu a rozdielne spôsoby, ktorými členské štáty transponovali smernicu 90/314/EHS, považuje Komisia za opodstatnené predložiť dokumenty vysvetľujúce vzťah medzi prvkami tejto smernice a zodpovedajúcimi časťami vnútroštátnych transpozičných nástrojov.

¹² Oznámenie Komisie KOM(2010) 573, 19.10.2010.

4. VYSVETLENIE NÁVRHU

Návrh pozostáva z 29 článkov a dvoch príloh (tabuľky porovnávajúcej články smernice 90/314/EHS s článkami tohto návrhu a legislatívneho finančného výkazu).

4.1. Predmet úpravy, rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov (články 1 – 3)

V článku 1 sa vymedzuje predmet smernice. V spojitosti s vymedzením pojmov „balík služieb“ a „asistenčné cestovné služby“ uvedených v článku 3 stanovuje článok 2 rozsah pôsobnosti smernice, pričom zohľadňuje rôzne spôsoby, ktorými možno služby kombinovať.

Na základe spôsobu, akým sa služby cestovného ruchu prezentujú cestujúcemu, sa kombinácie spĺňajúce ktorékoľvek z alternatívnych kritérií stanovených v článku 3 ods. 2 budú považovať za balíky služieb s príslušnými právnymi dôsledkami, pokiaľ ide o požiadavky na uvedenie informácií, zodpovednosť a na ochranu pred platobnou neschopnosťou.

Kombinácie, keď predajcovia prostredníctvom prepojených rezervačných systémov sprostredkujú obstarávanie dodatočných služieb cestovného ruchu cieľným spôsobom, alebo keď cestujúci uzatvára zmluvy s jednotlivými poskytovateľmi služieb a keď rozhodujúce znaky balíka služieb, napríklad súhrnná alebo celková cena, nie sú prítomné, sú vymedzené ako „asistenčné cestovné služby“. Na predajcov, ktorí sa zaoberajú sprostredkovaním nákupu „asistenčných cestovných služieb“, sa vzťahuje požiadavka, aby cestujúcim jasne vysvetlili, že za poskytovanie príslušných služieb cestovného ruchu nesú zodpovednosť výlučne jednotliví poskytovatelia služieb. Okrem toho, s cieľom zabezpečiť určitú úroveň dodatočnej ochrany v rámci celej Únie nad rámec ochrany vyplývajúcej z pravidiel o právach cestujúcich alebo zo všeobecného spotrebiteľského *acquis* aj pre cestujúcich nakupujúcich viac ako jednu službu cestovného ruchu prostredníctvom uvedených predajcov, je vhodné stanoviť, že takíto predajcovia musia zabezpečiť, aby v prípade svojej platobnej neschopnosti alebo platobnej neschopnosti ktoréhokoľvek z poskytovateľov služieb, dostali cestujúci refundáciu zálohových platieb a, ak je to relevantné, zabezpečil sa ich návrat do vlasti.

Keďže nie je vhodné poskytovať rovnakú úroveň ochrany osobám na služobných cestách, pre ktorých sú cestovné služby zabezpečované na základe rámcovej zmluvy uzatvorenej medzi ich zamestnávateľmi a špecializovanými prevádzkovateľmi, ktorí na medzipodnikovej báze často ponúkajú podobnú úroveň ochrany, ako je ochrana vyplývajúca z tejto smernice (tzv. organizovaná služobná cesta), takéto cestovné služby sú z rozsahu pôsobnosti smernice vylúčené.

Ďalšie obmedzenia rozsahu pôsobnosti smernice sa ponechávajú, čo platí aj pre tzv. príležitostne organizované balíky služieb.

Okrem „balíkov služieb“ a „asistenčných cestovných služieb“ sa v článku 3 vymedzujú aj ďalšie kľúčové pojmy smernice vrátane pojmov „cestujúci“, „organizátor“, „predajca“ a „neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti“. „Organizátor“ je vymedzený ako obchodník, ktorý kombinuje a predáva/ponúka na predaj balíky služieb, a to buď priamo, alebo prostredníctvom iného obchodníka, resp. spolu s iným obchodníkom. Organizátori nesú zodpovednosť za poskytnutie balíka služieb (články 11 a 12), poskytnutie pomoci cestujúcemu (článok 14) a za zabezpečenie ochrany pred platobnou neschopnosťou (článok 15). Predajcovia a organizátori nesú zodpovednosť za poskytnutie informácií pred uzatvorením zmluvy (článok 4). Predajcovia nesú zodpovednosť za chyby pri rezervácii (článok 19). Predajcovia sprostredkujúci obstarávanie asistenčných cestovných služieb sú povinní zabezpečiť ochranu v prípade platobnej neschopnosti (článok 15).

4.2. Požiadavky na informácie, uzatváranie a obsah zmluvy o balíku cestovných služieb (články 4 – 6)

Článok 4 obsahuje zoznam konkrétnych informácií, ktoré pred uzatvorením zmluvy musia organizátori a prípadne predajcovia poskytnúť cestujúcim, ktorí si chcú kúpiť balík služieb. Tieto požiadavky sú nad rámec požiadaviek na informácie, ktoré je potrebné poskytnúť podľa iných uplatniteľných smerníc alebo nariadení.

Článok 5 upravuje uzavretie zmluvy o balíku cestovných služieb.

Článok 6 obsahuje ustanovenia týkajúce sa obsahu a formy zmluvy alebo jej potvrdenia, ako aj dokumentov a informácií, ktoré sa majú poskytnúť pred začiatkom poskytovania balíka služieb.

4.3. Zmeny v zmluve pred začiatkom poskytovania balíka služieb (články 7 – 10)

Podobne ako v článku 4 ods. 3 smernice 90/314/EHS, aj v článku 7 sa stanovujú podmienky, za ktorých sa môže uplatniť právo cestujúceho previesť zakúpený balík služieb na inú osobu.

Vychádzajúc zo zásady, že dohodnuté ceny sú záväzné, stanovuje článok 8 pravidlá o možnosti zmeny cien a jej dôsledkoch, keďže zmluvy o balíku cestovných služieb sa často uzatvárajú s dlhým predstihom. Tieto pravidlá vychádzajú z rovnakých zásad ako článok 4 ods. 4 až 6 smernice 90/314/EHS.

Článok 8 ods. 2 zachováva právo uložiť zvýšené ceny súvisiace s nákladmi na pohonné hmoty, daňami a kolísaním výmenného kurzu, zároveň však na rozdiel od smernice 90/314/EHS jasnejšie stanovuje podmienky. Ak si organizátor vyhradí právo na zvýšenie cien, teraz bude zároveň povinný poskytnúť cestujúcim zníženie cien. Ceny sa nesmú zvýšiť o viac ako 10 % ceny balíka služieb.

Pokiaľ ide o iné zmeny, ako sú zmeny cien, sú stanovené odlišné pravidlá pre nevýznamné (článok 9 ods. 1) a významné zmeny (článok 9 ods. 2 a 3).

V porovnaní so smernicou 90/314/EHS obsahuje článok 10 ďalšie práva cestujúcich na ukončenie zmluvy pred začiatkom poskytovania balíka služieb. Právo cestujúcich na ukončenie zmluvy za poskytnutie primeranej náhrady (článok 10 ods. 1) zodpovedá pravidlám a postupom zaužívaným v členských štátoch. Článok 10 ods. 2 poskytuje cestujúcim v prípade neodvratiteľných a mimoriadnych okolností právo na ukončenie zmluvy bez poskytnutia náhrady.

4.4. Poskytnutie balíka služieb (články 11 – 14)

Tieto články obsahujú pravidlá o zodpovednosti organizátora za poskytnutie balíka služieb (články 11 – 13) a o jeho povinnosti poskytnúť cestujúcemu pomoc (článok 14).

Na rozdiel od smernice 90/314/EHS za poskytnutie balíka služieb nesie zodpovednosť iba organizátor. Cieľom tohto ustanovenia je vyhnúť sa dvojitému nákladom a súdnym sporom. Jednotné pravidlá týkajúce sa zodpovednosti zároveň uľahčia realizáciu cezhraničných transakcií organizátorov a predajcov.

V článkoch 11 a 12 sa stanovujú opravné prostriedky dostupné cestujúcemu v prípade nedodržania ustanovení zmluvy, a to aj v prípade neposkytnutia alebo nedostatočného poskytnutia služieb. Tieto pravidlá vychádzajú z rovnakých zásad ako články 5 a 6 smernice 90/314/EHS, sú však stanovené systematickejšie, poskytujú určité vysvetlenia a odstraňujú určité nedostatky.

V článku 11 sa stanovuje povinnosť napraviť nedodržanie ustanovení zmluvy a zabezpečiť vhodné alternatívne opatrenia na pokračovanie plnenia balíka služieb v prípade, keď značnú

časť služieb nemožno poskytnúť tak, ako bolo dohodnuté v zmluve. V tomto článku sa ďalej objasňuje, že druhá z uvedených povinností platí aj v prípade, keď návrat cestujúceho na miesto odchodu nie je zabezpečený tak, ako bolo dohodnuté v zmluve. Ak však z dôvodu neodvratiteľných a mimoriadnych okolností nie je možné zabezpečiť včasný návrat cestujúceho, povinnosť organizátora znášať náklady na pokračovanie pobytu je v súlade s navrhovanou zmenou nariadenia (ES) č. 261/2004 obmedzená na sumu 100 EUR za noc a na tri noci na cestujúceho.

Článok 12 obsahuje ustanovenia týkajúce sa zníženia cien v dôsledku nedodržiavania ustanovení zmluvy a alternatívnych opatrení vedúcich k poskytnutiu balíka služieb nižšej kvality, ako aj ustanovenia o náhrade škody. V súlade s rozhodnutím Európskeho súdneho dvora vo veci C-168/00 Simone Leitner sa v odseku 2 objasňuje, že je potrebné nahradiť aj škody nehmotného charakteru. Odsek 4 upravuje vzťah k náhrade na základe iných právnych predpisov.

Keďže prvým bodom kontaktu je pre mnohých cestujúcich predajca, prostredníctvom ktorého si balík služieb rezervovali, v článku 13 sa stanovuje, že cestujúci môžu správy, sťažností alebo požiadavky adresovať aj predajcovi; prijatie takýchto oznámení má pritom rozhodujúci význam pre určenie dodržiavania príslušných lehôt alebo uplynutia premlčacej lehoty.

Podľa článku 14 sú organizátori povinní poskytnúť pomoc cestujúcim, ktorí sa dostali do ťažkostí.

4.5. Ochrana pred platobnou neschopnosťou (články 15 a 16)

Smernicou 90/314/EHS sa zaviedla všeobecná povinnosť „organizátora a/alebo maloobchodníka“ zabezpečiť ochranu pred platobnou neschopnosťou, aby v prípade platobnej neschopnosti zabezpečili návrat cestujúcich do vlasti a refundáciu zálohových platieb. Vzhľadom na odlišné právne riešenia, ktoré si členské štáty zvolili, často dochádza k duplicite nákladov, ktoré vzniknú organizátorom a predajcom. Podľa článku 15 tohto návrhu tejto povinnosti podliehajú len organizátori balíkov služieb a predajcovia, ktorí sprostredkujú nákup „asistenčných cestovných služieb“. V návrhu sa zároveň stanovujú podrobnejšie kritériá týkajúce sa účinnosti a rozsahu požadovanej ochrany.

V článku 16 ods. 1 sa na účely sprostredkovania cezhraničných operácií výslovne stanovuje vzájomné uznávanie ochrany pred platobnou neschopnosťou poskytovanej na základe právnych predpisov členského štátu, v ktorom je organizátor/príslušný predajca usadený. V záujme zabezpečenia administratívnej spolupráce ukladá článok 16 členským štátom povinnosť určiť centrálné kontaktné miesta.

4.6. Požiadavky na uvedenie informácií v prípade asistenčných cestovných služieb (článok 17)

S cieľom zabezpečiť právnu istotu a transparentnosť pre zmluvné strany, predajcovia ponúkajúci asistenčné cestovné služby musia jasným a zreteľným spôsobom cestujúcim vysvetliť, že zodpovednosť za poskytovanie služieb nesú len príslušní poskytovatelia služieb a že na cestujúcich sa nebudú vzťahovať žiadne z práv, ktoré Únia udeľuje cestujúcim, ktorí si zakúpili balík služieb, s výnimkou práva na refundáciu zálohových platieb a prípadne aj práva na návrat do vlasti v prípade, ak sa samotný predajca alebo niektorý z poskytovateľov služieb dostane do platobnej neschopnosti.

4.7. Všeobecné ustanovenia (články 18 – 26)

Článok 18 obsahuje osobitné pravidlá pre balíky služieb v prípadoch, keď je organizátor usadený mimo EHP.

Podľa článku 19 zodpovednosť za chyby pri rezervácii nesú predajcovia, ktorí sa podieľali na rezervácii balíkov služieb a asistenčných cestovných služieb.

V článku 20 sa objasňuje, že táto smernica nemá vplyv na právo organizátora žiadať od tretích strán odškodnenie.

Článok 21 potvrdzuje záväznú povahu smernice.

Článok 22 o presadzovaní právnych predpisov je štandardným ustanovením spotrebiteľského *acquis*.

Článok 23 je štandardným ustanovením o sankciách za porušenie vnútroštátnych ustanovení, ktorými sa táto smernica transponuje. Podobné ustanovenia možno nájsť v smernici o právach spotrebiteľov (2011/83/EÚ) a v smernici o nekalých obchodných praktikách (2005/29/ES).

Článok 24 ukladá Komisii povinnosť predkladať Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tejto smernice.

Článok 25 ods. 2 mení smernicu 2011/83/EÚ o právach spotrebiteľov s cieľom zabezpečiť, aby sa uvedená smernica v plnom rozsahu vzťahovala na asistenčné cestovné služby a aby sa určité všeobecné práva spotrebiteľov vzťahovali aj na balíky služieb.

4.8. Záverečné ustanovenia (články 27 – 29)

Článkom 26 sa zrušuje smernica 90/314/EHS. Článok 27 predstavuje štandardné ustanovenie o transpozícii a určuje lehotu na transpozíciu na 18 mesiacov. Články 28 a 29 sú štandardné ustanovenia.

5. VPLYV NA ROZPOČET

Návrh má veľmi obmedzený vplyv na rozpočet. Náklady vzniknú len v súvislosti s vypracovaním správy o uplatňovaní tejto smernice; sú v nich obsiahnuté prípravné práce externého dodávateľa, t. j. prevádzkové náklady vo výške 0,2 mil. EUR v súlade s programom Práva a občianstvo, ako aj administratívne náklady vo výške približne 0,184 mil. EUR počas siedmich rokov po prijatí smernice. Tieto náklady pôjdu na konto vnútornej reorganizácie a nebudú mať za následok zvýšené požiadavky na finančné prostriedky.

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o balíku cestovných služieb a asistenčných cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie (ES) č. 2006/2004 a smernica 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 114,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru¹³,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov¹⁴,

v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) V smernici Rady 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb¹⁵ sa stanovuje niekoľko významných práv spotrebiteľov vo vzťahu k balíku cestovných služieb, najmä pokiaľ ide o požiadavky na uvedenie informácií, zodpovednosť obchodníkov v súvislosti s poskytnutím balíka služieb a ochranu pred platobnou neschopnosťou organizátora alebo predajcu. Je však potrebné prispôsobiť legislatívny rámec vývoju trhu, aby viac vyhovoval potrebám vnútorného trhu, a odstrániť nejednoznačnosti, ako aj medzery v právnych predpisoch.
- (2) Cestovný ruch zohráva v hospodárstvach Únie dôležitú úlohu a balíky služieb majú na príslušnom trhu významný podiel. V období od prijatia smernice 90/314/EHS sa na trhu cestovného ruchu udiali značné zmeny. Popri tradičných distribučných reťazcoch sa čoraz významnejším médiom sprostredkujúcej služby cestovného ruchu stáva internet. Služby cestovného ruchu nie sú len kombináciami v podobe tradičných vopred stanovených balíkov služieb, ale často sú zostavené podľa potrieb zákazníkov. Mnohé z týchto produktov cestovného ruchu buď patria do tzv. šedej právnej zóny, alebo sa na ne smernica 90/314/EHS jednoznačne nevzťahuje. Cieľom tejto smernice je prispôsobiť rozsah ochrany uvedenému vývoju, zvýšiť transparentnosť právnych predpisov a poskytnúť cestujúcim a obchodníkom väčšiu mieru právnej istoty.
- (3) V článku 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „zmluva“) sa stanovuje, že Únia má prispievať k dosiahnutiu vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa prostredníctvom opatrení prijímaných podľa článku 114 zmluvy.
- (4) Smernica 90/314/EHS poskytuje členským štátom rozsiahle právomoci rozhodovania, pokiaľ ide o transpozíciu do vnútroštátnych právnych predpisov. V dôsledku toho

¹³ Ú. v. EÚ C , , s. .

¹⁴ Ú. v. EÚ C , , s. .

¹⁵ Ú. v. ES L 158, 23.6.1990, s. 59.

pretrvávajú značné rozdiely medzi právnymi predpismi členských štátov. Fragmentácia právneho rámca vedie k vyšším nákladom pre podniky a k vzniku prekážok pre podniky, ktoré chcú podnikat' v zahraničí, čím sa obmedzujú možnosti spotrebiteľov vyberať si služby.

- (5) V súlade s článkom 26 ods. 2 zmluvy má vnútorný trh zahŕňať oblasť bez vnútorných hraníc, v ktorej je zaručený voľný pohyb tovaru a služieb a sloboda usadiť sa. Harmonizácia určitých aspektov zmlúv na balík služieb a asistenčných cestovných služieb je potrebná na účely vytvorenia skutočného spotrebiteľského vnútorného trhu v tejto oblasti, vytvorením správnej rovnováhy medzi vysokou úrovňou ochrany spotrebiteľa a konkurencieschopnosťou podnikov.
- (6) Cezhraničný potenciál trhu s balíkmi cestovných služieb v Únii sa v súčasnosti nevyužíva v plnej miere. Rozdiely v pravidlách na ochranu cestujúcich v jednotlivých členských štátoch odrádzajú cestujúcich v jednotlivých členských štátoch od nákupu balíkov služieb a asistenčných cestovných služieb v inom členskom štáte a podobne odrádzajú organizátorov a predajcov v jednotlivých členských štátoch od predaja takýchto služieb v inom členskom štáte. S cieľom umožniť spotrebiteľom a podnikom, aby mohli plne využívať výhody vyplývajúce z vnútorného trhu a aby bola súčasne zabezpečená vysoká úroveň ochrany spotrebiteľa v celej Únii, je potrebné pokračovať v aproximácii právnych predpisov členských štátov, ktoré sa týkajú balíkov služieb a asistenčných cestovných služieb.
- (7) Väčšina cestujúcich, ktorí si zakúpia balíky služieb, sú spotrebiteľia v zmysle spotrebiteľských právnych predpisov Únie. Zároveň však nie je vždy jednoduché rozlíšiť medzi spotrebiteľmi a zástupcami malých podnikov alebo odborníkmi, ktorí si služobné cesty týkajúce sa ich podnikateľskej alebo profesijnej činnosti rezervujú prostredníctvom rovnakých rezervačných systémov ako spotrebiteľia. Títo cestujúci si často vyžadujú podobnú úroveň ochrany. Naopak, väčšie podniky alebo organizácie často zabezpečujú služobné cesty pre svojich zamestnancov na základe rámcovej zmluvy uzavretej so spoločnosťami, ktoré sa špecializujú na organizovanie služobných ciest. Takýto typ cestovných služieb si nevyžaduje takú úroveň ochrany, aká je určená pre spotrebiteľov. Táto smernica by sa preto na osoby na služobných cestách mala uplatňovať len v tom prípade, ak príslušné služobné cesty neboli zabezpečené na základe rámcovej zmluvy. Aby nedošlo k zámene s pojmom „spotrebiteľ“ uvedeným v iných smerniciach o ochrane spotrebiteľa, osoby chránené na základe tejto smernice by sa mali označovať ako „cestujúci“.
- (8) Keďže služby cestovného ruchu sa môžu kombinovať mnohými odlišnými spôsobmi, je vhodné za balíky služieb považovať všetky kombinácie služieb cestovného ruchu, ktoré majú určité znaky, ktoré cestujúci zvyčajne spájajú s balíkmi služieb, a to predovšetkým v prípade, keď sú samostatné služby cestovného ruchu zoskupené do jediného produktu cestovného ruchu, za ktorého riadne poskytnutie preberá zodpovednosť organizátor. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie¹⁶ by sa nemalo rozlišovať, či boli služby cestovného ruchu kombinované pred nadviazaním kontaktu s cestujúcim, na požiadanie cestujúceho alebo na základe výberu, ktorý uskutočnil cestujúci. Rovnaké zásady by sa mali uplatňovať bez ohľadu na to, či sa rezervácia uskutočnila prostredníctvom pobočky cestovnej kancelárie alebo on-line.
- (9) V záujme transparentnosti by sa balíky služieb mali rozlišovať od asistenčných cestovných služieb, pri ktorých internetový obchodník alebo pracovník pobočky

¹⁶ Pozri rozsudok vo veci C-400/00 Club-Tour, Viagens e Turismo SA proti Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido, za účasti Club Med Viagens Ld, Zb. 2002, s. I-04051.

cestovnej kancelárie pomáha cestujúcim pri kombinovaní služieb cestovného ruchu, a to aj prostredníctvom prepojených rezervačných systémov, čo vedie k tomu, že cestujúci uzavrie zmluvy s rôznymi poskytovateľmi služieb cestovného ruchu, ktoré nemajú uvedené znaky a v súvislosti s ktorými by nebolo vhodné uplatňovať všetky povinnosti vzťahujúce sa na balíky služieb.

- (10) Vzhľadom na vývoj trhu je vhodné spresniť vymedzenie balíkov služieb na základe alternatívnych objektívnych kritérií, ktoré sa prevažne týkajú spôsobu, akým sa služby cestovného ruchu prezentujú alebo nakupujú, a v súvislosti s ktorými môžu cestujúci odôvodnene očakávať, že budú v zmysle smernice chránení. K takejto situácii dôjde napríklad vtedy, keď sa pre tú istú cestu alebo dovolenku zakúpia rôzne služby cestovného ruchu v rámci jednej rezervácie z jedného miesta predaja alebo keď sa takéto služby ponúkajú alebo účtujú za súhrnnú alebo celkovú cenu. Malo by sa vziať do úvahy, že služby cestovného ruchu sú obstarané v rámci jednej rezervácie vtedy, ak boli vybrané predtým, ako cestujúci poskytol súhlas s platbou.
- (11) Asistenčné cestovné služby by sa zároveň mali odlišiť od služieb cestovného ruchu, ktoré si cestujúci rezervujú samostatne a často aj v rozdielnych časových obdobiach, hoci na účely tej istej cesty alebo dovolenky.
- Takisto by sa mali odlišovať on-line asistenčné cestovné služby od odkazov na internetové lokality, na ktorých získajú cestujúci iba všeobecné informácie o ďalších službách cestovného ruchu. Ako príklad možno uviesť situáciu, keď hotel alebo organizátor podujatia uverejní na svojej internetovej lokalite zoznam všetkých prevádzkovateľov, ktorí ponúkajú dopravné služby na miesto pobytu, a to nezávisle od rezervácie, alebo ak sa na umiestnenie reklamy na internetových lokalitách použijú tzv. cookies alebo metaúdaje.
- (12) Kúpa samostatnej služby leteckej dopravy ako jednej služby cestovného ruchu nie je ani balíkom služieb, ani asistenčnou cestovnou službou.
- (13) Mali by sa stanoviť osobitné pravidlá pre tradičné cestovné kancelárie aj internetových predajcov, ktorí cestujúcim počas ich jednej návštevy na predajnom mieste alebo v rámci jedného kontaktu poskytujú asistenčné služby pri uzatváraní samostatných zmlúv s jednotlivými poskytovateľmi služieb, a osobitné pravidlá pre internetových predajcov, ktorí prostredníctvom prepojených on-line rezervačných systémov cieľovým spôsobom sprostredkujú obstaranie ďalších služieb cestovného ruchu od iného obchodníka, a to najneskôr vo chvíli, keď sa potvrdí rezervácia prvej služby. Tieto pravidlá by sa vzťahovali napríklad na situáciu, keď by spotrebiteľ spolu s potvrdením o rezervácii prvej služby cestovného ruchu, napríklad leteckej alebo vlakovej dopravy, dostal ponuku rezervovať si ďalšiu službu cestovného ruchu poskytovanú vo zvolenej destinácii, napríklad ubytovanie v hoteli, a to aj s odkazom na internetovú stránku iného poskytovateľa alebo sprostredkovateľa služieb, na ktorej si predmetnú službu možno rezervovať. Hoci uvedené služby nepredstavujú balík služieb v zmysle tejto smernice, keďže v takomto prípade nemožno nadobudnúť dojem, že za predmetné služby cestovného ruchu prevzal zodpovednosť jediný organizátor, takéto asistenčné služby predstavujú alternatívny obchodný model, ktorý balíkom služieb často výrazne konkuruje.
- (14) V záujme zabezpečenia spravodlivej hospodárskej súťaže a ochrany spotrebiteľov by sa povinnosť predložiť dostatočný dôkaz o záruke refundácie zálohových platieb a návratu cestujúcich do vlasti v prípade platobnej neschopnosti mala vzťahovať aj na asistenčné cestovné služby.

- (15) S cieľom zlepšiť prehľad cestujúcich o ponuke rôznych druhov cestovných služieb a umožniť im prijímať rozhodnutia v tejto veci na základe dostatočných informácií, je vhodné vyžadovať od obchodníkov, aby jasne uvádzali, aký je charakter predmetnej služby a aby informovali cestujúcich o ich právach. Vyhlásenie obchodníka týkajúce sa právnej povahy produktu cestovného ruchu uvedeného na trh by malo zodpovedať skutočnej právnej povahe predmetného produktu. V prípadoch, keď obchodníci neposkytnú cestujúcim presné informácie, by mali zakročiť orgány presadzovania práva.
- (16) Na účely stanovenia toho, či ide o balík služieb alebo o asistenčné cestovné služby, by sa mala brať do úvahy iba kombinácia rôznych služieb cestovného ruchu, napr. ubytovanie, doprava cestujúcich autobusom, vlakom, loďou alebo lietadlom, ako aj prenájom auta. Ubytovanie na rezidenčné účely, vrátane dlhodobých jazykových kurzov, by sa za ubytovanie v zmysle tejto smernice nemalo považovať.
- (17) Iné služby cestovného ruchu, ako napríklad zabezpečovanie vstupeniek na koncerty, športové podujatia, exkurzie alebo do zábavných parkov, sú službami, ktoré by sa v kombinácii buď s dopravou cestujúcich, ubytovaním a/alebo prenájomom áut mali považovať za služby, ktoré môžu predstavovať balík služieb alebo asistenčné cestovné služby. Takéto balíky služieb by však mali patriť do rozsahu pôsobnosti tejto smernice len v tom prípade, ak príslušná služba cestovného ruchu tvorí významnú časť balíka služieb. Služby cestovného ruchu by sa vo všeobecnosti mali považovať za významnú časť balíka služieb vtedy, ak tvoria viac ako 20 % podiel z celkovej ceny alebo iným spôsobom predstavujú podstatný atribút cesty alebo dovolenky. Doplnkové služby, napr. cestovné poistenie, preprava batožiny, stravovanie a upratovanie ako súčasť ubytovania, by sa za služby cestovného ruchu ako také nemali považovať.
- (18) Malo by sa objasniť aj to, že zmluvy, na základe ktorých obchodník oprávňuje cestujúceho, aby si po uzatvorení zmluvy vybral spomedzi rôznych druhov služieb cestovného ruchu (ako v prípade darčkových poukážok na balík cestovných služieb), by mali predstavovať balík služieb. Navyše, kombinácia služieb cestovného ruchu by sa mala považovať za balík služieb vtedy, keď si obchodníci medzi sebou postúpia meno a ďalšie údaje cestujúceho potrebné na uskutočnenie rezervácie najneskôr vo chvíli potvrdenia rezervácie prvej služby. Údaje potrebné na uskutočnenie rezervácie sú údaje z kreditnej karty alebo iné informácie potrebné na uskutočnenie platby. Na druhej strane, samotné postúpenie údajov, ako je destinácia cesty alebo cestovný harmonogram, by nemalo postačovať.
- (19) Keďže nutnosť chrániť cestujúcich nie je v prípade krátkodobých ciest taká výrazná, s cieľom predísť zbytočnej záťaži obchodníkov, by sa z rozsahu pôsobnosti tejto smernice mali vylúčiť cesty trvajúce menej ako 24 hodín, ktoré nezahŕňajú ubytovanie, ako aj príležitostne usporadúvané balíky služieb.
- (20) Hlavným znakom balíka cestovných služieb je to, že aspoň jeden obchodník nesie ako organizátor zodpovednosť za riadne poskytnutie balíka ako celku. V dôsledku toho by mal obchodník konať výlučne ako predajca alebo sprostredkovateľ a neniesť pritom zodpovednosť za organizáciu cestovných služieb len v takých prípadoch, keď ako organizátor balíka služieb vystupuje iný obchodník, spravidla cestovná kancelária alebo internetový predajca. Posúdenie toho, či obchodník pôsobí ako organizátor predmetného balíka služieb, by malo závisieť od toho, či sa podieľal na tvorbe balíka služieb v zmysle vymedzenia stanoveného v tejto smernici, a nie od označenia, pod ktorým túto činnosť vykonáva. Keď kritérium, ktoré umožňuje určiť, či predmetná kombinácia služieb cestovného ruchu predstavuje balík služieb, splňajú dvaja alebo

viacerí obchodníci, a keď títo obchodníci neinformovali cestujúceho, ktorý z nich je organizátorom balíka služieb, za organizátorov by sa mali považovať všetci príslušní obchodníci.

- (21) Pokiaľ ide o balíky služieb, za poskytovanie informácií pred uzatvorením zmluvy by mali niesť zodpovednosť predajcovia spolu s organizátorom. Zároveň by sa malo jasne stanoviť, že nesú zodpovednosť za chyby pri rezervácii. V záujme uľahčenia komunikácie, a to najmä v cezhraničných prípadoch, by cestujúci mali mať možnosť skontaktovať sa s organizátorom aj prostredníctvom predajcu, u ktorého si balík služieb zakúpili.
- (22) Cestujúci by mal pred zakúpením balíka služieb dostať všetky potrebné informácie bez ohľadu na to, či sa predaj uskutočňuje prostredníctvom komunikácie na diaľku, v pobočke cestovnej kancelárie alebo iným spôsobom. Pri poskytovaní týchto informácií by obchodník mal brať do úvahy konkrétne potreby cestujúcich, ktorí sú v dôsledku svojho veku alebo telesného postihnutia obzvlášť zraniteľní, ak takéto potreby možno opodstatnene predvídať.
- (23) Kľúčové informácie, napríklad o hlavných znakoch služieb cestovného ruchu alebo o cenách, ktoré sú poskytnuté v reklamách, na internetovej lokalite organizátora alebo v katalógoch ako súčasť informácií poskytovaných pred uzatvorením zmluvy, by mali byť záväzné, s výnimkou prípadu, keď si organizátor vyhradzuje právo tieto prvky zmeniť a keď takéto zmeny jasným a zreteľným spôsobom oznámi cestujúcemu pred uzavretím zmluvy. Vzhľadom na nové komunikačné technológie už nie je nevyhnutné stanoviť konkrétne pravidlá v katalógoch. Je však vhodné zabezpečiť, aby si zmluvné strany za určitých okolností oznámili zmeny, ktoré majú vplyv na plnenie zmluvy, na trvalom nosiči, ktorý zostane dostupný pre budúce nahliadnutie. Vždy by mala existovať možnosť tieto informácie zmeniť, keď sa obidve zmluvné strany na tom výslovne dohodnú.
- (24) Požiadavky na uvedenie informácií stanovené v tejto smernici sú taxatívne, nemali by však byť nimi dotknuté požiadavky na uvedenie informácií uvedené v iných uplatniteľných právnych predpisoch Únie¹⁷.
- (25) Zohľadňujúc špecifiká zmlúv o balíku cestovných služieb by sa mali stanoviť práva a povinnosti zmluvných strán v období pred poskytnutím balíka služieb a po jeho poskytnutí, najmä pre prípad, ak by balík služieb nebol riadne poskytnutý alebo ak by sa zmenili osobitné okolnosti.
- (26) Keďže balíky služieb sa často zakúpia dlho pred ich poskytnutím, môže dôjsť k nepredvídaným udalostiam. Cestujúci by preto za určitých okolností mal byť oprávnený previesť balík služieb na iného cestujúceho. Organizátor by v takýchto situáciách mal mať možnosť získať naspäť náklady, ktoré vynaložil, napríklad ak subdodávateľ požaduje poplatok za zmenu mena cestujúceho alebo za zrušenie cestovného lístka a vydanie nového. Cestujúci by takisto mali mať možnosť zrušiť zmluvu kedykoľvek pred začiatkom poskytovania balíka služieb, a to za platbu primeranej náhrady, ako aj právo na ukončenie zmluvy bez povinnosti zaplatiť náhradu v prípade, ak poskytovanie balíka služieb výrazne ovplyvnia neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti, napríklad vojna alebo prírodná katastrofa. Za neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti by sa mali považovať najmä okolnosti, v súvislosti s ktorými

¹⁷

Pozri smernice 2000/31/ES a 2006/123/ES, ako aj nariadenia (ES) č. 1107/2006, (ES) č. 1008/2008, (ES) č. 1371/2007, (ES) č. 181/2011, (ES) č. 1177/2010 a (ES) č. 2111/2005.

spoľahlivé a verejnosti dostupné správy – napríklad odporúčania vydané orgánmi členského štátu – odrádzajú obyvateľov od cestovania do predmetnej destinácie.

- (27) Aj organizátor by mal byť za určitých situácií oprávnený ukončiť zmluvu pred začiatkom realizácie balíka služieb bez povinnosti zaplatiť náhradu, napríklad ak sa nedosiahol minimálny počet účastníkov a ak bola takáto možnosť stanovená v zmluve.
- (28) Malo by sa umožniť, aby organizátori v určitých prípadoch mohli zaviesť jednostranné zmeny do zmluvy o balíku cestovných služieb. Cestujúci by však mali mať právo na ukončenie zmluvy v prípade, ak navrhované úpravy výrazne zmenia ktorýkoľvek z hlavných znakov služieb cestovného ruchu. Zvýšenie cien by malo byť možné iba vtedy, ak došlo k zmene výšky nákladov na pohonné hmoty na dopravu cestujúcich, k zmene daní alebo poplatkov zavedených treťou stranou, ktorá nie je priamo zapojená do výkonu príslušných služieb cestovného ruchu, alebo k zmene výmenných kurzov týkajúcich sa balíka služieb, a ak úprava ceny (smerom nahor aj nadol) je v zmluve výslovne uvedená. Zvýšenie cien by sa malo obmedziť na 10 % ceny predmetného balíka služieb.
- (29) Je vhodné stanoviť osobitné pravidlá o opravných prostriedkoch vo vzťahu k nedodržaniu ustanovení pri výkone zmluvy o balíku cestovných služieb. Cestujúci by mal mať nárok na vyriešenie problémov a v prípade, keď značný podiel zmluvných služieb nemožno poskytnúť, cestujúcemu by mali byť ponúknuté alternatívne riešenia. Cestujúci by mal mať nárok aj na zníženie ceny a/alebo na náhradu škody. Náhrada by sa mala takisto vzťahovať na všetky nemateriálne škody, najmä v prípade pokazenej dovolenky, a v odôvodnených prípadoch aj na výdavky, ktoré cestujúcemu vznikli pri riešení tohto problému.
- (30) V záujme zachovania súladu je vhodné zosúladiť ustanovenia tejto smernice s medzinárodnými dohovormi upravujúcimi služby cestovného ruchu a s právnymi predpismi Únie o právach cestujúcich. Ak organizátor nesie zodpovednosť za neposkytnutie alebo nedostatočné poskytnutie služieb zahrnutých v zmluve o balíku cestovných služieb, mal by mať možnosť odvolať sa na obmedzenie zodpovednosti poskytovateľov služieb stanovené v medzinárodných dohovoroch, ako je napríklad montrealský dohovor z roku 1999 o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu¹⁸, dohovor z roku 1980 o medzinárodnej železničnej preprave (COTIF)¹⁹ a Aténsky dohovor z roku 1974 o preprave cestujúcich a ich batožiny po mori²⁰. Keď vzhľadom na neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti nie je možné zabezpečiť návrat cestujúceho na miesto odchodu, povinnosť organizátora znášať náklady na ďalší pobyt cestujúcich v mieste destinácie by sa mal zosúladiť s návrhom Komisie²¹, ktorého cieľom je zmeniť nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému

¹⁸ 2001/539/ES: Rozhodnutie Rady z 5. apríla 2001 o uzatvorení Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu (Montrealský dohovor) (Ú. v. ES L 194, 18.7.2001, s. 38).

¹⁹ 2013/103/EÚ: Rozhodnutie Rady zo 16. júna 2011 o podpise a uzavretí Dohody medzi Európskou úniou a Medzivládnu organizáciou pre medzinárodnú železničnú prepravu o pristúpení Európskej únie k Dohovoru o medzinárodnej železničnej preprave (COTIF) (Ú. v. EÚ L 51, 23.2.2013, s. 1).

²⁰ 2012/22/EÚ: Rozhodnutie Rady z 12. decembra 2011 o pristúpení Európskej únie k protokolu z roku 2002 k Aténskeho dohovoru o preprave cestujúcich a ich batožiny po mori z roku 1974, s výnimkou jeho článkov 10 a 11 (Ú. v. EÚ L 8, 12.1.2012, s. 1).

²¹ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 261/2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov, a nariadenie (ES) č. 2027/97 o zodpovednosti leteckého dopravcu pri preprave cestujúcich a ich batožiny v leteckej doprave — COM/2013/130 final.

náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov²².

- (31) Táto smernica by nemala mať vplyv na práva cestujúcich uplatniť nároky na základe tejto smernice aj iných príslušných právnych predpisov Únie, takže cestujúci budú mať aj naďalej možnosť uplatniť svoje nároky voči organizátorovi, dopravcovi alebo inej zodpovednej zmluvnej strane, alebo prípadne aj voči niekoľkým zodpovedným stranám. Malo by sa jasne stanoviť, že cestujúci nemôžu kumulovať práva na základe rozdielnych právnych základov, ak predmetné práva chránia rovnaké záujmy alebo majú ten istý cieľ. Zodpovednosťou organizátora nie je dotknuté právo žiadať odškodnenie od tretích strán, vrátane poskytovateľov služieb.
- (32) Ak sa cestujúci počas cesty alebo dovolenky dostane do ťažkostí, organizátor by mal byť povinný poskytnúť mu okamžitú pomoc. Takáto pomoc by mala spočívať najmä v poskytovaní, ak je to vhodné, informácií o takých aspektoch, ako sú zdravotné služby, miestne orgány a konzulárna pomoc, ako aj v poskytovaní praktickej pomoci, napríklad pokiaľ ide o komunikáciu na diaľku a alternatívne cestovné služby.
- (33) Komisia vo svojom oznámení o ochrane cestujúcich v prípade platobnej neschopnosti leteckej spoločnosti²³ stanovila opatrenia na zlepšenie ochrany cestujúcich pred platobnou neschopnosťou leteckej spoločnosti, vrátane lepšieho uplatňovania nariadenia (ES) č. 1008/2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve²⁴, nariadenia č. 261/2004 o právach cestujúcich v leteckej doprave a spolupráce so zainteresovanými stranami z tohto odvetvia. Ak by tieto opatrenia nepostačovali, mohlo by sa zvažovať prijatie legislatívneho opatrenia. Uvedené oznámenie sa týka nákupu jednej zložky, konkrétne služieb leteckej dopravy, a preto ním nie sú dotknuté existujúce pravidlá o balíkoch služieb a nebráni zákonodarcom, aby v prípade platobnej neschopnosti poskytli ochranu aj kupujúcim iných moderných kombinácií služieb cestovného ruchu.
- (34) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby cestujúci, ktorí si zakúpili balík služieb alebo asistenčné cestovné služby, boli plne chránení pred platobnou neschopnosťou organizátora, predajcu, ktorý asistenčnú cestovnú službu sprostredkoval alebo ktorýchkoľvek iných poskytovateľov služieb. Členské štáty, v ktorých sú usadení organizátori balíkov služieb a predajcovia, ktorí asistenčné cestovné služby sprostredkovali, by mali zaistiť, aby obchodníci ponúkajúci takéto kombinácie služieb cestovného ruchu poskytovali záruky refundácie všetkých zálohových platieb cestujúcich a ich návratu do vlasti v prípade platobnej neschopnosti. Hoci členským štátom je ponechaná právomoc rozhodovať o spôsobe zabezpečenia ochrany pred platobnou neschopnosťou, mali by zaistiť, aby ich vnútroštátne systémy na ochranu pred platobnou neschopnosťou boli účinné a schopné zaručiť rýchly návrat všetkých cestujúcich postihnutých dôsledkami platobnej neschopnosti do vlasti, ako aj refundáciu uskutočnených platieb. Požadovaná ochrana pred platobnou neschopnosťou by mala zohľadňovať skutočné finančné riziko činností organizátora, príslušného predajcu alebo poskytovateľa služieb, vrátane druhu kombinácie predávaných služieb cestovného ruchu, predvídateľných sezónnych výkyvov, ako aj rozsahu zálohových platieb a spôsobu ich zabezpečenia. V súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na

²² Ú. v. EÚ L 46, 17.2.2004, s. 1.

²³ COM(2013) 129 z 18.3.2013.

²⁴ Ú. v. EÚ L 293, 31.10.2008, s. 3.

vnútornom trhu²⁵ v prípadoch, keď ochrana pred platobnou neschopnosťou môže byť poskytnutá vo forme záruky alebo poistenia, takéto zabezpečenie sa nemá obmedzovať len na osvedčenia vydané finančnými subjektmi usadenými v danom členskom štáte.

- (35) V záujme uľahčenia voľného pohybu služieb by mali mať členské štáty povinnosť uznať ochranu pred platobnou neschopnosťou zabezpečenú podľa právnych predpisov členského štátu, v ktorom je príslušný finančný subjekt usadený. Na uľahčenie administratívnej spolupráce pri ochrane v prípade platobnej neschopnosti, ako aj príslušného dohľadu nad podnikmi, ktoré pôsobia vo viacerých členských štátoch, by mali mať členské štáty povinnosť určiť centrálné kontaktné miesta.
- (36) Pokiaľ ide o asistenčné cestovné služby, popri povinnosti poskytovať ochranu pred platobnou neschopnosťou a informovať cestujúcich o tom, že za zmluvné plnenia nesú výlučnú zodpovednosť jednotliví poskytovatelia služieb, podliehajú príslušné zmluvy všeobecným právnym predpisom Únie na ochranu spotrebiteľa a odvetvovým právnym predpisom Únie.
- (37) Je vhodné poskytnúť ochranu cestujúcim v situáciách, keď rezerváciu balíka služieb alebo asistenčných cestovných služieb zabezpečuje predajca, ktorý sa počas rezervácie dopustí chyby.
- (38) Takisto je vhodné potvrdiť, že spotrebitelia sa svojich práv vyplývajúcich z tejto smernice nemôžu vzdať a organizátori alebo obchodníci, ktorí asistenčné cestovné služby sprostredkujú, sa nemôžu zbaviť svojich záväzkov tvrdením, že konajú len ako poskytovatelia služieb, sprostredkovatelia alebo v inej funkcii.
- (39) Je nevyhnutné, aby členské štáty stanovili sankcie za porušenie vnútroštátnych právnych predpisov na transpozíciu tejto smernice a zabezpečili ich presadzovanie. Tieto sankcie by mali byť účinné, primerané a odrádzajúce.
- (40) V dôsledku prijatia tejto smernice bude nevyhnutné prispôbiť určité právne predpisy na ochranu spotrebiteľa. Berúc do úvahy, že smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov²⁶ vo svojej súčasnej podobe sa nevzťahuje na zmluvy, ktoré sú v pôsobnosti smernice 90/314/EHS, je potrebné zmeniť smernicu 2011/83/EÚ s cieľom zabezpečiť, aby sa vzťahovala na asistenčné cestovné služby a aby sa určité práva spotrebiteľov stanovené v uvedenej smernici uplatňovali aj na balíky služieb.
- (41) Touto smernicou by nemalo byť dotknuté nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I)²⁷ ani tie aspekty vnútroštátneho zmluvného práva, ktoré nie sú týmto nariadením upravené. Keďže účelom tejto smernice je prispieť k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu a k dosiahnutiu vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa, jej ciele nie je možné dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov, ale ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie. Únia preto môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality stanovenou v uvedenom článku táto smernica neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie týchto cieľov.
- (42) Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady stanovené Chartou základných práv Európskej únie. Návrh predovšetkým rešpektuje slobodu podnikania

²⁵ Ú. v. EÚ L 376, 27.12.2006, s. 36.

²⁶ Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 64.

²⁷ Ú. v. EÚ L 177, 4.7.2008, s. 6.

stanovenú v článku 16 charty a zároveň zabezpečuje vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa v Únii v súlade s článkom 38 charty.

- (43) V súlade so spoločným politickým vyhlásením členských štátov a Komisie k vysvetľujúcim dokumentom z 28. septembra 2011 sa členské štáty v odôvodnených prípadoch zaviazali pripojiť k oznámeniu o svojich opatreniach na transpozíciu jeden alebo viacero dokumentov, v ktorých sa vysvetlí vzťah medzi príslušnými zložkami smernice a zodpovedajúcimi časťami vnútroštátnych nástrojov transpozície. Pokiaľ ide o túto smernicu, zákonodarca považuje postúpenie týchto dokumentov za opodstatnené,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Kapitola I

Predmet úpravy, rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

Článok 1

Predmet úpravy

Táto smernica má prispieť k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu a k dosiahnutiu vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa aproximáciou určitých aspektov zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa zmlúv o balíkoch cestovných služieb a asistenčných cestovných službách uzatvorených medzi cestujúcimi a obchodníkmi.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti

1. Táto smernica sa vzťahuje na balíky služieb, ktoré obchodníci ponúkajú na predaj alebo predávajú cestujúcim, s výnimkou článku 17, a na asistenčné cestovné služby s výnimkou článkov 4 až 14, článku 18 a článku 21 ods. 1.
2. Táto smernica sa nevzťahuje na:
 - a) balíky služieb a asistenčné cestovné služby na obdobie kratšie ako 24 hodín, pokiaľ v nich nie je zahrnutý nocľah;
 - b) doplnkové zmluvy o finančných službách;
 - c) balíky a asistenčné cestovné služby zakúpené na základe rámcovej zmluvy medzi zamestnávateľom cestujúceho a obchodníkom, ktorý sa špecializuje na organizovanie služobných ciest;
 - d) balíky služieb, ktoré tvorí nanajvýš jedna služba cestovného ruchu uvedená v článku 3 ods. 1 písm. a), b) a c) v kombinácii so službou cestovného ruchu uvedenou článku 3 ods. 1 písm. d), ak takáto služba nepredstavuje významnú časť balíka služieb; alebo
 - e) samostatné zmluvy na jednu službu cestovného ruchu.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „služba cestovného ruchu“ je:

- a) doprava cestujúcich,
 - b) ubytovanie na iné ako obytné účely,
 - c) prenájom automobilu alebo
 - d) iné služby cestovného ruchu, ktoré nie sú doplnkovými službami dopravy cestujúcich, ubytovania alebo prenájomu automobilu;
2. „balík služieb“ je kombinácia najmenej dvoch rôznych druhov služieb cestovného ruchu na účely tej istej cesty alebo dovolenky, ak:
- a) tieto služby zostavil jeden obchodník, a to aj na požiadanie cestujúceho alebo na základe výberu, ktorý uskutočnil cestujúci, pred uzatvorením zmluvy o všetkých službách; alebo
 - b) bez ohľadu na to, či sa uzatvoria samostatné zmluvy s jednotlivými poskytovateľmi služieb cestovného ruchu, ide o služby:
 - i) zakúpené z jedného miesta predaja v rámci jednej rezervácie,
 - ii) ponúkané alebo účtované za súhrnnú alebo celkovú cenu;
 - iii) propagované alebo predávané pod názvom „balík služieb“ alebo pod podobným názvom;
 - iv) skombinované po uzatvorení zmluvy, na základe ktorej obchodník oprávňuje cestujúceho na výber spomedzi rôznych druhov služieb cestovného ruchu, alebo
 - v) zakúpené od jednotlivých obchodníkov prostredníctvom prepojených on-line rezervačných systémov, pričom obchodníci si postúpia meno a ďalšie údaje cestujúceho potrebné na uskutočnenie rezervácie najneskôr vo chvíli potvrdenia rezervácie prvej služby;
3. „zmluva o balíku cestovných služieb“ je zmluva o balíku služieb ako celku alebo, ak sa balík služieb poskytuje na základe rôznych zmlúv, ide o všetky zmluvy vzťahujúce sa na služby zahrnuté v balíku služieb;
4. „začiatok balíka služieb“ je začatie poskytovania balíka služieb;
5. „asistenčné cestovné služby“ sú kombináciou najmenej dvoch rôznych druhov služieb cestovného ruchu na účely tej istej cesty alebo dovolenky, ktoré nepredstavujú balík služieb, pričom výsledkom je uzavretie samostatných zmlúv s jednotlivými poskytovateľmi služieb cestovného ruchu, ak predajca sprostredkuje vytvorenie kombinácie služieb:
- a) na základe samostatných rezervácií počas jednej návštevy na predajnom mieste alebo v rámci jedného kontaktu s predajným miestom; alebo
 - b) prostredníctvom obstarávania ďalších služieb cestovného ruchu od iného obchodníka cieleným spôsobom prostredníctvom prepojených on-line rezervačných systémov, a to najneskôr vo chvíli, keď sa potvrdí rezervácia prvej služby;
6. „cestujúci“ je každá osoba, ktorá má v úmysle uzavrieť zmluvu v rozsahu pôsobnosti tejto smernice alebo je oprávnená cestovať na základe takto uzavretej zmluvy, vrátane osôb na služobných cestách, pokiaľ tieto osoby necestujú na základe rámcovej zmluvy uzatvorenej s obchodníkom, ktorý sa špecializuje na organizovanie služobných ciest;

7. „obchodník“ je každá osoba, ktorá koná na účely patriace do rámca jej obchodnej, podnikateľskej, remeselnej alebo profesijnej činnosti;
8. „organizátor“ je obchodník, ktorý kombinuje a predáva alebo ponúka na predaj balíky služieb, a to buď priamo, alebo prostredníctvom iného obchodníka, resp. spolu s iným obchodníkom; ak viac ako jeden obchodník spĺňa niektoré z kritérií uvedených v odseku 2 písm. b), potom sa za organizátorov považujú všetci títo obchodníci, pokiaľ nie je za organizátora určený jeden z nich a cestujúci je o tom náležite informovaný;
9. „predajca“ je obchodník iný ako organizátor, ktorý:
 - a) predáva alebo ponúka na predaj balíky služieb alebo
 - b) sprostredkúva obstarávanie služieb cestovného ruchu, ktoré sú súčasťou asistenčných cestovných služieb, a to tak, že pomáha cestujúcim pri uzatváraní samostatných zmlúv o službách cestovného ruchu s jednotlivými poskytovateľmi služieb;
10. „trvalý nosič“ je každý nástroj, ktorý umožňuje cestujúcemu alebo obchodníkovi uchovávať informácie určené jemu osobne spôsobom dostupným pre budúce použitie na obdobie primerané účelu týchto informácií a ktorý umožňuje nezmenenú reprodukciu uložených informácií;
11. „neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti“ sú situácie, ktoré obchodník nemôže ovplyvniť a ktorých dôsledkom nemôže zabrániť, ani keby prijal všetky primerané opatrenia;
12. „nedodržanie ustanovení zmluvy“ je neposkytnutie alebo nedostatočné poskytnutie služieb cestovného ruchu zahrnutých do balíka služieb.

Kapitola II

Požiadavky na uvedenie informácií a obsah zmluvy o balíku cestovných služieb

Článok 4

Poskytnutie informácií pred uzatvorením zmluvy

1. Členské štáty zabezpečia, aby predtým, ako sa cestujúci zaviazajú zmluvou o balíku cestovných služieb alebo inou tomu zodpovedajúcou ponukou, organizátor a v prípade predaja balíka služieb prostredníctvom predajcu aj príslušný predajca poskytli cestujúcemu tieto informácie týkajúce sa balíka služieb:
 - a) hlavné znaky služieb cestovného ruchu:
 - i) destinácia cesty (ciest), trasa a dĺžka pobytu aj s dátumami;
 - ii) prostriedky, charakteristiky a kategórie dopravy, ktorá má byť použitá, dátumy, časy a miesta odchodu a návratu, alebo v prípade, keď presný čas ešte nie je stanovený, približný čas odchodu a návratu, trvanie a miesta zastávok a dopravné spojenia;
 - iii) umiestnenie, hlavné znaky a turistická kategória ubytovania;
 - iv) či je zabezpečené strava, a ak áno, rozpis stravovania;
 - v) výlety, exkurzie alebo iné služby zahrnuté v celkovej cene dohodnutej za poskytnutie balíka služieb;

- vi) jazyk alebo jazyky, v ktorých sa budú tieto aktivity uskutočňovať, a
 - vii) či je počas predmetnej cesty alebo dovolenky zaručený prístup pre osoby so zníženou pohyblivosťou;
- b) obchodné meno, fyzická adresa organizátora a prípadne aj predajcu, ako aj ich telefónne čísla a e-mailové adresy;
 - c) celková cena balíka služieb vrátane daní aj všetkých prípadných dodatočných príplatkov, poplatkov a iných nákladov, alebo v prípade, keď tieto náklady vopred nemožno primerane vypočítať, upozornenie, že cestujúci bude možno musieť znášať takéto dodatočné náklady;
 - d) spôsob platby a prípadne informácia o existencii záloh alebo iných finančných záruk, ktoré musí cestujúci zaplatiť alebo poskytnúť;
 - e) minimálny počet osôb potrebných na uskutočnenie balíka služieb a lehota na prípadné zrušenie aspoň 20 dní pred začiatkom balíka služieb v prípade nedosiahnutia uvedeného počtu účastníkov;
 - f) všeobecné informácie o pasových a vízových požiadavkách, vrátane približných lehôt na vybavenie víz pre štátnych príslušníkov príslušného členského štátu (príslušných členských štátov), a informácie o zdravotných formalitách;

potvrdenie, že predmetné služby predstavujú balík služieb v zmysle tejto smernice.

2. Informácie uvedené v odseku 1 sa poskytujú jasným a zreteľným spôsobom.

Článok 5

Záväzný charakter informácií pred uzatvorením zmluvy a uzavretie zmluvy

1. Členské štáty zabezpečia, aby organizátor nemohol zmeniť informácie poskytnuté cestujúcemu podľa článku 4 písm. a), c), d), e) a g), pokiaľ si organizátor nevyhradil právo na zmenu týchto informácií a neoznámil cestujúcemu všetky zmeny jasným a zreteľným spôsobom pred uzavretím zmluvy.
2. Ak informácie o dodatočných príplatkoch, poplatkoch a iných nákladoch uvedených v článku 4 písm. c) neboli poskytnuté pred uzavretím zmluvy, cestujúci tieto príplatky, poplatky alebo iné náklady nehradí.
3. Pri uzatváraní zmluvy alebo bezprostredne po jej uzatvorení poskytne organizátor cestujúcemu na trvalom nosiči kópiu zmluvy alebo potvrdenie o uzatvorení zmluvy.

Článok 6

Obsah balíka cestovných služieb a dokumenty, ktoré je potrebné predložiť pred začiatkom balíka služieb

1. Členské štáty zabezpečia, aby zmluvy o balíku cestovných služieb boli formulované jasne a zrozumiteľne a, ak sú v písomnej forme, aby boli čitateľné.
2. Zmluva alebo potvrdenie o uzatvorení zmluvy musí obsahovať všetky informácie uvedené v článku 4. Okrem toho musí obsahovať tieto doplňujúce informácie:
 - a) osobitné požiadavky cestujúceho, ktoré organizátor akceptoval;
 - b) informácie, že organizátor:

- i) nesie zodpovednosť za riadne poskytnutie všetkých zahrnutých služieb cestovného ruchu;
 - ii) je povinný v súlade s článkom 14 poskytnúť pomoc, ak sa cestujúci dostane do ťažkostí;
 - iii) je povinný v súlade s článkom 15 si zaobstaráť ochranu pred platobnou neschopnosťou na účely refundácie zálohových platieb a zabezpečenia návratu cestujúcich do vlasti, ako aj uviesť názov subjektu, ktorý ochranu pred platobnou neschopnosťou poskytuje, a jeho kontaktné údaje vrátane fyzickej adresy;
- c) údaje o kontaktnom mieste, na ktoré sa môže cestujúci obrátiť so sťažnosťou na nedodržiavanie ustanovení zmluvy, ktoré zistil priamo na mieste;
 - d) názov, fyzická adresa, telefónne číslo a e-mailová adresa zástupcu organizátora v danej destinácii alebo kontaktné miesto, na ktoré sa cestujúci v prípade ťažkostí môže obrátiť so žiadosťou o pomoc, alebo v prípade, keď takýto zástupca alebo kontaktné miesto neexistujú, núdzové telefónne číslo alebo uvedenie inej možnosti skontaktovať sa s organizátorom;
 - e) informácie, že cestujúci môže zmluvu ukončiť kedykoľvek pred začiatkom balíka služieb, a to za platbu primeranej náhrady alebo primeraného štandardného poplatku za stornovanie, ak boli takéto poplatky stanovené v súlade s článkom 10 ods. 1;
 - f) v prípade, keď na základe balíka služieb zahŕňajúceho ubytovanie cestujú maloleté osoby, informácie umožňujúce nadviazať priamy kontakt s nimi alebo s osobou, ktorá za ne v mieste pobytu nesie zodpovednosť;

informácie o dostupných alternatívnych a on-line možnostiach riešenia sporov.

3. Informácie uvedené v odseku 2 sa poskytujú jasným a zreteľným spôsobom.
4. Organizátor v dostatočnom predstihu pred začiatkom balíka služieb poskytne cestujúcemu potrebné potvrdenia, poukážky alebo lístky vrátane informácií o presných časoch odchodu a príchodu, zastávok a o dopravných spojeniach.

Kapitola III

Zmeny v zmluve pred začiatkom balíka služieb

Článok 7

Prevod zmluvy na iného cestujúceho

1. Členské štáty zabezpečia, aby cestujúci potom, ako poskytol organizátorovi s primeraným časovým predstihom pred začiatkom balíka služieb na trvalom nosiči príslušné oznámenie, mohol previesť zmluvu na osobu, ktorá spĺňa všetky podmienky vzťahujúce sa na predmetnú zmluvu.
2. Prevodca zmluvy a jej nadobúdateľ sú spoločne a nerozdielne zodpovední za platbu dlžnej sumy a všetkých dodatočných príplatkov, poplatkov a iných nákladov, ktoré vzniknú v dôsledku prevodu. Tieto náklady nesmú byť neprimerané a v žiadnom prípade nesmú presiahnuť skutočné náklady, ktoré organizátor vynaložil.

Článok 8 *Zmena ceny*

1. Členské štáty zabezpečia, aby nedochádzalo k zmenám cien, pokiaľ nie je v zmluve výslovne uvedená výhrada, ktorou sa stanovuje možnosť cenu zvýšiť a povinnosť organizátora cenu rovnakou mierou znížiť ako priamy dôsledok zmien:
 - a) výšky nákladov na pohonné hmoty na dopravu cestujúcich,
 - b) výšky daní alebo poplatkov na zahrnuté služby cestovného ruchu uložených tretími stranami, ktoré do poskytovania balíka služieb nie sú priamo zapojené, vrátane turistických poplatkov, letiskovej dane alebo iných poplatkov za nástup na palubu lietadla alebo lode a výstup v prístavoch a na letiskách, alebo
 - c) výmenných kurzov týkajúcich sa balíka služieb.
2. Zvýšenie ceny uvedené v odseku 1 nesmie presiahnuť 10 % z ceny balíka služieb.
3. Zvýšenie ceny uvedené v odseku 1 je platné iba vtedy, ak organizátor predloží cestujúcemu na trvalom nosiči oznámenie o tejto skutočnosti, spolu s odôvodnením a výpočtom, najneskôr 20 dní pred začiatkom balíka služieb.

Článok 9 *Zmena iných zmluvných podmienok*

1. Členské štáty zabezpečia, aby organizátor pred začiatkom balíka služieb nemohol jednostranne zmeniť iné zmluvné podmienky ako cenu, s výnimkou prípadu, keď:
 - a) organizátor si v zmluve toto právo vyhradil,
 - b) zmena je nevýznamná a
 - c) organizátor informuje cestujúceho o zmene jasným a zreteľným spôsobom na trvalom nosiči.
2. Ak organizátor pred začiatkom balíka služieb musí výrazne zmeniť niektorý z hlavných znakov služieb cestovného ruchu vymedzených v článku 4 ods. 1 písm. a), alebo osobitné požiadavky uvedené v článku 6 ods. 2 písm. a), organizátor bez zbytočného odkladu informuje cestujúceho jasným a zreteľným spôsobom na trvalom nosiči o:
 - a) navrhovaných zmenách a
 - b) skutočnosti, že cestujúci môže v stanovenej primeranej lehote ukončiť zmluvu bez sankcie a ak tak neurobí, navrhovaná zmena sa bude považovať za prijatú.
3. Keď zmeny v zmluve podľa odseku 2 vedú k zníženiu kvality balíka služieb alebo k zníženiu nákladov naň, cestujúci má nárok na primerané zníženie ceny.
4. Ak sa zmluva ukončí podľa odseku 2 písm. b), organizátor refunduje všetky platby prijaté od cestujúceho do štrnástich dní po ukončení zmluvy. Cestujúci má prípadne nárok na náhradu v súlade s článkom 12.

Článok 10 *Ukončenie zmluvy pred začiatkom balíka služieb*

1. Členské štáty zabezpečia, aby cestujúci mohol zmluvu ukončiť pred začiatkom balíka služieb, a to za platbu primeranej náhrady organizátorovi. Zmluva môže stanoviť primerané štandardné poplatky za stornovanie pri zohľadnení dátumu

ukončenia zmluvy, obvyklej úspory nákladov a príjmov z alternatívnych možností poskytnutia cestovných služieb. Ak štandardné poplatky za stornovanie nie sú stanovené, výška náhrady zodpovedá cene balíka služieb zníženej o výšku nákladov, ktoré organizátor nevynaložil.

2. Cestujúci má právo ukončiť zmluvu pred začiatkom balíka služieb bez úhrady náhrady organizátorovi v prípade, keď v mieste destinácie alebo v jej bezprostrednej blízkosti nastanú neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti, ktoré významne ovplyvnia poskytovanie balíka služieb..
3. Organizátor môže zmluvu ukončiť bez úhrady náhrady cestujúcemu, ak:
 - a) počet účastníkov prihlásených na balík služieb je nižší ako minimálny počet účastníkov stanovený v zmluve a organizátor oznámi cestujúcemu ukončenie zmluvy v lehote stanovenej v zmluve a najneskôr 20 dní pred začiatkom balíka služieb; alebo
 - b) neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti zabraňujú organizátorovi plniť zmluvu a jej ukončenie oznámi cestujúcemu bez zbytočného odkladu pred začiatkom balíka služieb.
4. V prípade ukončenia zmluvy podľa odsekov 1, 2 a 3 vráti organizátor cestujúcemu v lehote štrnástich dní všetky neoprávnené platby.

Kapitola IV

Poskytnutie balíka služieb

Článok 11

Zodpovednosť za poskytnutie balíka služieb

1. Členské štáty zabezpečia, aby zodpovednosť za poskytnutie služieb cestovného ruchu uvedených v zmluve niesol organizátor, a to bez ohľadu na to, či má tieto služby poskytnúť on sám, alebo prostredníctvom iných poskytovateľov služieb.
2. Ak niektorá z predmetných služieb nie je poskytnutá v súlade so zmluvou, organizátor zabezpečí nápravu nedodržania ustanovení zmluvy, pokiaľ by to nebolo neprimerané.
3. Keď značnú časť služieb nemožno poskytnúť tak, ako bolo dohodnuté v zmluve, organizátor zabezpečí vhodné alternatívne opatrenia na pokračovanie poskytovania balíka služieb bez príplatkov pre cestujúceho. To platí aj v prípade, keď návrat cestujúceho na miesto odchodu nie je zabezpečený tak, ako bolo dohodnuté v zmluve.
4. Ak organizátor nemôže ponúknuť vhodné alternatívne opatrenia alebo cestujúci navrhované alternatívne opatrenia neprijme, pretože nie sú porovnateľné s tým, čo bolo dohodnuté v zmluve, a ak je v balíku služieb zahrnutá aj doprava cestujúcich, organizátor bez príplatku zabezpečí cestujúcemu ekvivalentnú dopravu späť na miesto odchodu, alebo na iné miesto, s ktorým cestujúci súhlasí, a ak je to primerané, v súlade s článkom 12 poskytne cestujúcemu náhradu.
5. Ak v dôsledku neodvratiteľných a mimoriadnych okolností nie je možné zabezpečiť včasný návrat cestujúceho, organizátor znáša náklady na pokračovanie pobytu do výšky 100 EUR za noc, a to najviac tri noci na jedného cestujúceho.

6. Obmedzenie nákladov uvedené v odseku 5 sa nevzťahuje na osoby so zníženou pohyblivosťou v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2006 z 5. júla 2006 o právach zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou v leteckej doprave²⁸, ani na žiadnu osobu, ktorá ich sprevádza, na tehotné ženy a deti bez sprievodu, a ani na osoby, ktoré potrebujú osobitnú lekársku pomoc, ak bol organizátor o ich osobitných potrebách informovaný najneskôr 48 hodín pred začiatkom balíka služieb. Organizátor sa nemôže odvolávať na neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti v snahe obmedziť náklady uvedené v odseku 5, ak sa na takéto okolnosti nemôže odvolať podľa uplatniteľných právnych predpisov Únie príslušný poskytovateľ dopravných služieb.
7. Ak alternatívne opatrenia vedú k zníženiu kvality balíka služieb alebo k zníženiu nákladov naň, cestujúci má nárok na zníženie ceny, prípadne na náhradu škody v súlade s článkom 12.

Článok 12

Zníženie ceny a náhrada škody

1. Členské štáty zabezpečia, aby mal cestujúci nárok na primerané zníženie ceny:
 - a) za obdobie, počas ktorého sa nedodržiavali ustanovenia zmluvy; alebo
 - b) keď alternatívne opatrenia uvedené v článku 11 ods. 3 a 4 viedli k zníženiu kvality balíka služieb alebo k zníženiu nákladov naň.
2. Cestujúci má nárok na náhradu všetkých škôd, ktoré utrpel v dôsledku nedodržiavania ustanovení zmluvy zo strany organizátora, vrátane náhrady škôd nehmotného charakteru.
3. Cestujúci nemá nárok na zníženie ceny ani na náhradu škody, ak:
 - a) organizátor preukáže, že nedodržiavanie ustanovení zmluvy:
 - i) možno pripísať cestujúcemu,
 - ii) možno pripísať tretej strane, ktorá nie je spojená s poskytovaním zmluvných služieb, a nebolo možné ho predvídať ani odvrátiť, alebo
 - iii) bolo dôsledkom neodvratiteľných a mimoriadnych okolností alebo
 - b) cestujúci neoznámí organizátorovi bez zbytočného odkladu akýkoľvek prípad nedodržiavania ustanovení zmluvy, ktorý zistil priamo na mieste, hoci uvedená požiadavka na poskytnutie informácií bola v zmluve jasne a výslovne stanovená a nárok cestujúceho je vzhľadom na dané okolnosti odôvodnený.
4. Pokiaľ medzinárodné dohovory, ktorými je Únia viazaná, obmedzujú rozsah náhrady alebo podmienky, za akých ju má zaplatiť poskytovateľ služby, ktorá je súčasťou balíka služieb, rovnaké obmedzenia sa vzťahujú aj na organizátora. Pokiaľ medzinárodné dohovory, ktorými Únia nie je viazaná, obmedzujú rozsah náhrady, ktorú má zaplatiť poskytovateľ služby, členské štáty môžu primerane obmedziť náhradu, ktorú má zaplatiť organizátor. V ostatných prípadoch môže zmluva obmedziť náhradu, ktorú má zaplatiť organizátor, pokiaľ sa toto obmedzenie nevzťahuje na škodu na zdraví, na úmyselne spôsobenú škodu alebo na škodu

²⁸ Ú. v. EÚ L 204, 26.7.2006, s. 1.

zavinenú z hrubej nedbanlivosti, a pokiaľ náhrada nepredstavuje menej ako trojnásobok celkovej ceny balíka služieb.

5. Právo na náhradu škody alebo na zníženie ceny podľa tejto smernice nemá vplyv na práva cestujúcich podľa nariadenia (ES) č. 261/2004²⁹, nariadenia (ES) č. 1371/2007³⁰, nariadenia (EÚ) č. 1177/2010³¹ a nariadenia (EÚ) č. 181/2011³². Cestujúci sú oprávnení uplatniť svoje nároky podľa tejto smernice a podľa uvedených nariadení, nesmú však vo vzťahu k tým istým skutočnostiam kumulovať práva podľa rôznych právnych základov, ak predmetné práva chránia rovnaké záujmy, alebo majú ten istý cieľ.
6. Premlčacia doba pre uplatnenie nárokov podľa tohto článku nesmie byť kratšia ako jeden rok.

Článok 13

Možnosť nadviazať kontakt s organizátorom prostredníctvom predajcu

Členské štáty zabezpečia, aby cestujúci mohli správy, sťažnosti alebo požiadavky týkajúce sa poskytovania balíka služieb adresovať priamo predajcovi; prostredníctvom ktorého si balík služieb zakúpili. Predajca bez zbytočného odkladu postúpi tieto správy, sťažnosti alebo požiadavky organizátorovi. Na účely dodržania lehôt na podanie správ, sťažností alebo požiadaviek, prípadne stanovenia uplynutia premlčacej lehoty sa za prijatie oznámenia organizátorom považuje deň, keď oznámenie prijal predajca.

Článok 14

Povinnosť poskytnúť pomoc

Členské štáty zabezpečia, aby organizátor poskytol rýchlu pomoc cestujúcemu v ťažkostiach, a to najmä:

- a) poskytnutím vhodných informácií o zdravotných službách, miestnych orgánoch a konzulárnej pomoci, a
- b) poskytnutím pomoci cestujúcemu v súvislosti s komunikáciou na diaľku a hľadaním alternatívnych cestovných služieb.

Ak sa cestujúci ocitol v danej situácii v dôsledku svojej vlastnej nedbanlivosti alebo úmyselného konania, organizátor mu môže zaúčtovať primeraný poplatok za pomoc.

Kapitola V

Ochrana pred platobnou neschopnosťou

Článok 15

Účinnosť a rozsah ochrany pred platobnou neschopnosťou

1. Členské štáty zabezpečia, aby organizátori a predajcovia, ktorí sprostredkujú obstarávanie asistenčných cestovných služieb a sú usadení na ich území, poskytovali záruku účinného a rýchleho vrátenia všetkých platieb uhradených cestujúcimi a,

²⁹ Ú. v. EÚ L 46, 17.2.2004, s. 1.

³⁰ Ú. v. EÚ L 315, 3.12.2007, s. 14.

³¹ Ú. v. EÚ L 334, 17.2.2010, s. 1.

³² Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 1.

pokiaľ je v balíku služieb zahrnutá aj doprava cestujúcich, aj záruku účinného a rýchleho zabezpečenia návratu do vlasti v prípade platobnej neschopnosti.

2. V súvislosti s ochranou pred platobnou neschopnosťou uvedenou v odseku 1 sa berie do úvahy aktuálne finančné riziko vyplývajúce z činnosti príslušného obchodníka. Ochrana sa na cestujúcich vzťahuje bez ohľadu na miesto ich bydliska, miesto odchodu na cestu alebo miesto kúpy balíka služieb alebo asistenčných cestovných služieb.

Článok 16

Vzájomné uznávanie ochrany pred platobnou neschopnosťou a administratívna spolupráca

1. Ochranu pred platobnou neschopnosťou, ktorú organizátor alebo predajca sprostredkujúci obstarávanie asistenčných cestovných služieb získal podľa pravidiel členského štátu, v ktorom je usadený, ktorými sa transponuje článok 15, uznajú členské štáty ako ochranu pred platobnou neschopnosťou spĺňajúcu požiadavky ich vnútroštátnych predpisov na transpozíciu článku 15.
2. Členské štáty určia centrálné kontaktné miesta na uľahčenie administratívnej spolupráce a dohľadu nad organizátormi a predajcami, ktorí sprostredkujú obstarávanie asistenčných cestovných služieb a pôsobia v rôznych členských štátoch. Kontaktné údaje týchto kontaktných miest oznámia všetkým ostatným členským štátom aj Komisii.
3. Centrálné kontaktné miesta si navzájom sprístupnia všetky potrebné informácie o príslušných vnútroštátnych systémoch na ochranu pred platobnou neschopnosťou a totožnosť orgánu alebo orgánov, ktoré poskytujú ochranu pred platobnou neschopnosťou jednotlivým obchodníkom usadeným na ich území. Navzájom si umožnia prístup ku všetkým zoznamom organizátorov a predajcov, ktorí sprostredkujú obstarávanie asistenčných cestovných služieb a spĺňajú požiadavky na ochranu pred platobnou neschopnosťou.
4. Ak má členský štát pochybnosti o ochrane pred platobnou neschopnosťou organizátora alebo predajcu, ktorý sprostredkúva obstarávanie asistenčných cestovných služieb a pôsobí na jeho území, avšak usadený je v inom členskom štáte, o objasnenie požiada členský štát usadenia. Členské štáty odpovedajú na žiadosti z iných členských štátov najneskôr do pätnástich pracovných dní od ich doručenia.

Kapitola VI

Asistenčné cestovné služby

Článok 17

Požiadavky na uvedenie informácií v prípade asistenčných cestovných služieb

Členské štáty zabezpečia, aby predtým, ako sa cestujúci zaviazne zmluvou o asistenčných cestovných službách alebo inou tomu zodpovedajúcou ponukou, obchodník sprostredkujúci obstarávanie asistenčných cestovných služieb uviedol jasným a zreteľným spôsobom:

- a) že za riadne zmluvné plnenie jeho služieb nesú výlučnú zodpovednosť jednotliví poskytovatelia služieb; a
- b) že na cestujúcich sa nebudú vzťahovať žiadne z práv, ktoré sú na základe tejto smernice udelené výlučne cestujúcim, ktorí si zakúpili balík služieb, bude sa však na

nich vzťahovať právo na refundáciu zálohových platieb a, pokiaľ je v službách zahrnutá aj doprava cestujúcich, aj právo na zabezpečenie návratu do vlasti v prípade, ak sa samotný predajca alebo niektorý z poskytovateľov služieb dostane do platobnej neschopnosti.

Kapitola VII

Všeobecné ustanovenia

Článok 18

Osobitné povinnosti predajcu v prípade, keď je organizátor usadený mimo EHS

Keď je organizátor usadený mimo EHP, podlieha predajca usadený v členskom štáte povinnostiam stanoveným pre organizátorov v kapitolách IV a V, pokiaľ predajca nepredloží dôkaz, že organizátor spĺňa ustanovenia kapitol IV a V.

Článok 19

Zodpovednosť za chyby pri rezervácii

Členské štáty zabezpečia, aby predajca, ktorý súhlasil s tým, že zabezpečí rezerváciu balíka služieb alebo asistenčných cestovných služieb alebo ktorý sprostredkúva rezerváciu takýchto služieb, niesol zodpovednosť za všetky chyby, ku ktorým dôjde v priebehu rezervácie, pokiaľ takéto chyby nemožno pripísať cestujúcemu alebo neodvratiteľným a mimoriadnym okolnostiam..

Článok 20

Právo na odškodnenie

V prípadoch, keď organizátor alebo (v súlade s článkom 15 alebo 18) predajca zaplatí náhradu, poskytne zníženie ceny alebo splní iné povinnosti, ktoré sú mu uložené podľa tejto smernice, žiadne ustanovenie tejto smernice ani vnútroštátneho právneho predpisu sa nemôže vykladať ako obmedzujúce jeho právo žiadať odškodnenie od tretích strán, ktoré prispeli k vzniku udalosti, na základe ktorej sa musia plniť povinnosti súvisiace s poskytnutím náhrady, znížením ceny alebo iné povinnosti.

Článok 21

Záväzný charakter smernice

1. Tvrdenie organizátora, že koná výlučne ako poskytovateľ služieb cestovného ruchu, ako sprostredkovateľ alebo v inej funkcii, alebo že balík služieb v zmysle tejto smernice nepredstavuje balík služieb, ho nezbavuje povinností, ktoré organizátorom táto smernica ukladá.
2. Cestujúci sa nemôžu vzdať práv, ktoré im udeľujú vnútroštátne opatrenia na transpozíciu tejto smernice.
3. Zmluvné dojednania alebo vyhlásenia cestujúceho, ktorými sa priamo alebo nepriamo vzdáva práv udelených cestujúcim podľa tejto smernice, ktorými tieto práva obmedzí alebo ktorými chce obísť uplatňovanie tejto smernice, nie sú pre cestujúceho záväzné.

Článok 22
Presadzovanie

Členské štáty zabezpečia, aby existovali primerané a účinné prostriedky na zabezpečenie súladu s touto smernicou.

Článok 23
Sankcie

Členské štáty stanovia pravidlá o sankciách, ktoré orgány presadzovania práva môžu obchodníkom uložiť za porušenie vnútroštátnych ustanovení prijatých na základe tejto smernice, a prijímú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich vykonávania. Ustanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odradzujúce.

Článok 24
Podávanie správ zo strany Komisie a preskúmanie

Komisia do [5 rokov po nadobudnutí účinnosti] predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tejto smernice. V prípade potreby priloží k tejto správe legislatívne návrhy s cieľom prispôbiť túto smernicu vývoju v oblasti práv cestujúcich.

Článok 25
Zmeny nariadenia (ES) č. 2006/2004 a smernice 2011/83/EÚ

1. Bod 5 prílohy k nariadeniu (EHS) č. 2006/2004 sa nahrádza takto:
„5. Smernica Európskeho parlamentu a Rady [táto smernica] z [dátum prijatia] o balíku cestovných služieb a asistenčných cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie (ES) č. 2006/2004 a smernica 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS (Ú. v. EÚ [...])“.
2. V článku 3 ods. 3 smernice 2011/83/EÚ sa písmeno g) nahrádza takto:
„g) o balíkoch služieb vymedzených v článku 3 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady [...] z [dátum prijatia] o balíku cestovných služieb a asistenčných cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie (ES) č. 2006/2004 a smernica 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS (Ú. v. EÚ [...])“, s výnimkou článku 8 ods. 2, článku 19, článku 21 a článku 22.

Kapitola VIII
Záverečné ustanovenia

Článok 26
Zrušenie

Smernica 90/314/ES sa zrušuje od [18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti tejto smernice].

Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na túto smernicu a znejú v súlade s tabuľkou uvedenou v prílohe I k tejto smernici.

Článok 27
Transpozícia

1. Členské štáty prijímú a uverejnia zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do [18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti tejto smernice]. Komisii bezodkladne oznámia znenie týchto ustanovení.
2. Tieto ustanovenia sa začnú uplatňovať [18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti tejto smernice].
3. Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Spôsob uvedenia odkazu upravia členské štáty.
4. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 28
Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť [dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*].

Článok 29
Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli

Za Európsky parlament
predseda

Za Radu
predseda

PRÍLOHA I³³

Číslovanie článkov v smernici Rady 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb	Číslovanie článkov v tejto smernici
Článok 1	Článok 1 (zmenený)
Článok 2 ods. 1	Článok 3 ods. 2 (zmenený) a článok 2 ods. 2 písm. a)
Článok 2 ods. 2	Článok 3 ods. 8 (zmenený)
Článok 2 ods. 3	Článok 3 ods. 9 (zmenený)
Článok 2 ods. 4	Článok 3 ods. 6 (zmenený)
Článok 2 ods. 5	Článok 3 ods. 3 (zmenený)
Článok 3 ods. 1	Zrušuje sa
Článok 3 ods. 2	Zrušuje sa, avšak jeho hlavné časti sú začlenené v článkoch 4 a 5 (zmenených)
Článok 4 ods. 1	Článok 4 ods. 1 (zmenený), článok 6 ods. 2 (zmenený) a článok 6 ods. 4 (zmenený)
Článok 4 ods. 1 písm. b) bod iv)	Zrušuje sa
Článok 4 ods. 2 písm. a)	Článok 6 ods. 2 (zmenený)
Článok 4 ods. 2 písm. b)	Článok 5 ods. 3 (zmenený) a článok 6 ods. 1 a 3 (zmenené)
Článok 4 ods. 2 písm. c)	Zrušuje sa
Článok 4 ods. 3	Článok 7 (zmenený)

³³

Tento zoznam je určený iba na informačné účely. Keď je uvedené, že článok na zozname zodpovedá článku smernice 90/314/EHS, znamená to, že aspoň určité právne prvky v smernici 90/314/EHS sa nachádzajú aj v tejto smernici, ale neznamená to, že znenie príslušných ustanovení je totožné.

Článok 4 ods. 4	Článok 8 (zmenený)
Článok 4 ods. 5	Článok 9 ods. 2 (zmenený)
Článok 4 ods. 6	Článok 9 ods. 3 a 4 (zmenené) a článok 10 ods. 3 a 4 (zmenené)
Článok 4 ods. 7	Článok 11 ods. 3, 4 a 7 (zmenené)
Článok 5 ods. 1	Článok 11 ods. 1 (zmenený)
Článok 5 ods. 2	Článok 12 ods. 2, 3 a 4 (zmenené) a článok 14 (zmenený)
Článok 5 ods. 3	Článok 21 ods. 3 (zmenený)
Článok 5 ods. 4	Článok 6 ods. 2 písm. c) (zmenený) a článok 12 ods. 3 písm. b) (zmenený)
Článok 6	Článok 11 ods. 2 (zmenený)
Článok 7	Článok 15 (zmenený) a článok 16 (zmenený)
Článok 8	Zrušuje sa
Článok 9 ods. 1	Článok 27 ods. 1, 2 a 3 (zmenené)
Článok 9 ods. 2	Článok 27 ods. 4 (zmenený)
Článok 10	Článok 29

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

- 1.1 Názov návrhu/iniciatívy
- 1.2 Oblasť príslušných politík v štruktúre ABM/ABB
- 1.3 Charakter návrhu/iniciatívy
- 1.4 Ciele
- 1.5 Dôvody návrhu/iniciatívy
- 1.6 Trvanie a finančný vplyv
- 1.7 Plánované metódy riadenia

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

- 2.1. Pravidlá monitorovania a predkladania správ
- 2.2. Systém riadenia a kontroly
- 2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

- 3.1. Okruhy viacročného finančného rámca a dotknuté výdavkové položky rozpočtu
- 3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky
 - 3.2.1. *Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky*
 - 3.2.2. *Odhadovaný vplyv na operačné rozpočtové prostriedky*
 - 3.2.3. *Odhadovaný vplyv na administratívne rozpočtové prostriedky*
 - 3.2.4. *Súlad s platným viacročným finančným rámcom*
 - 3.2.5. *Príspevky od tretích strán*
- 3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

Návrh na revíziu smernice o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb 90/314/EHS

1.2. Príslušné oblasti politiky v štruktúre ABM/ABB³⁴

Hlava 33 – Spravodlivosť

1.3. Druh návrhu/iniciatívy

x Návrh/iniciatíva sa týka **novej akcie**

☐ Návrh/iniciatíva sa týka novej akcie, ktorá nadväzuje na pilotný projekt/prípravnú činnosť³⁵

☐ Návrh/iniciatíva sa týka **predĺženia trvania existujúcej akcie**

☐ Návrh/iniciatíva sa týka akcie presmerovanej na novú akciu

1.4. Ciele

1.4.1. Viacročné strategické ciele Komisie, ktoré sú predmetom návrhu/iniciatívy

Umožniť, aby spotrebiteľia a podnikatelia na vnútornom trhu mohli uplatňovať svoje práva vyplývajúce z právnych predpisov Únie, a zabezpečiť tak využívanie európskeho justičného priestoru

1.4.2. Osobitné ciele a príslušné činnosti ABM/ABB

Konkrétny cieľ č.

Zjednodušiť cezhraničný obchod na vnútornom trhu a posilniť dôveru spotrebiteľov

Príslušné činnosti ABM/ABB

33.02

³⁴

ABM: riadenie podľa činností – ABB: zostavovanie rozpočtu podľa činností.

³⁵

Ako je uvedené v článku 49 ods. 6 písm. a) alebo b) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

1.4.3. Očakávané výsledky a vplyv

Uved'te, aký vplyvy mal mať návrh/iniciatíva na príjemcov/cieľové skupiny.

- Zaisťovať konkurencieschopnejšie a spravodlivejšie rovnaké podmienky pre podniky pôsobiace na trhu cestovného ruchu;
- zvýšiť cezhraničnú ponuku cestovných služieb v podobe balíkov cestovných služieb prostredníctvom zníženia nákladov a počtu prekážok cezhraničného obchodu na trhu s balíkmi cestovných služieb;
- zmenšiť ujmu spotrebiteľa a zvýšiť transparentnosť pre cestujúcich, ktorí si kupujú kombinácie cestovných služieb;

1.4.4. Ukazovatele výsledkov a vplyvu

Uved'te ukazovatele, pomocou ktorých je možné sledovať uskutočňovanie návrhu/iniciatívy..

- Zvýšenie cezhraničného obchodu na trhu s balíkmi cestovných služieb;
- výška nákladov na dosiahnutie súladu s právnymi predpismi pre podniky pôsobiace na trhu s balíkmi cestovných služieb;
- nárast počtu spotrebiteľov, na ktorých sa vzťahuje ochrana na dovolenke;
- zníženie počtu spotrebiteľov, ktorí majú problémy v súvislosti s rôznymi typmi cestovných služieb;

1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.5.1. Potreby, ktoré sa majú uspokojiť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte

- Vyjasniť a zmodernizovať rozsah ochrany cestujúcich pri nákupe kombinácií služieb cestovného ruchu týkajúcich sa tej istej cesty alebo dovolenky, a to rozšírením pôsobnosti revidovanej smernice predovšetkým na balíky služieb a na asistenčné cestovné služby zakúpené on-line, s cieľným objasnením rozsahu ochrany pre rezervácie uskutočnené prostredníctvom tradičných cestovných kancelárií. Povedie to k väčšej transparentnosti pre všetkých účastníkov trhu.
- Zabezpečiť lepšiu informovanosť cestujúcich o produktoch cestovného ruchu, ktoré si kupujú, a poskytnúť im prístup k jasnejšie stanoveným opravným prostriedkom, ktoré budú môcť uplatniť v prípade vzniku problémov, čím sa podstatne zníži ujma, ktorú utrpeli.
- Minimalizovať prekážky cezhraničného obchodu a znížiť náklady na dosiahnutie súladu s právnymi predpismi pre obchodníkov, ktorí chcú predávať balíky služieb v zahraničí.

1.5.2. Prínos zapojenia EÚ

- Návrh odstráni fragmentáciu vnútorného trhu spôsobujúcu prekážky cezhraničnému obchodu a narušenie hospodárskej súťaže, a zároveň zvýši ochranu spotrebiteľov, berúc do úvahy nové charakteristiky vývoja trhu.
- Tento cieľ nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov z dôvodu rozdielov medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktoré vedú k vytváraniu prekážok vnútorného trhu a k narušaniu hospodárskej súťaže. Ak by členské štáty riešili dôsledky nových charakteristík vývoja trhu vrátane právnych medzier a nekonzistentnosť právnych predpisov EÚ

nekoordinovaným spôsobom, spôsobilo by to ešte väčšiu fragmentáciu vnútorného trhu a prehĺbilo by to problém.

1.5.3. Poznatzky získané z podobných skúseností v minulosti

- Prijatie smernice o balíku cestovných služieb v roku 1990 značne prispelo k rozvoju jednotného trhu, rozšírilo hospodársku súťaž a zlepšilo celkovú kvalitu ponuky služieb. Modernizovaná smernica by mala priniesť podobné pozitívne výsledky pre spotrebiteľov aj podniky.
- Smernica o právach spotrebiteľov má podobné ciele ako táto revízia t. j. zmenšenie prekážok cezhraničného obchodu a zabezpečenie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa. Poznatky týkajúce sa uplatňovania tejto smernice sú však zatiaľ obmedzené, pretože najneskorší termín na začatie jej uplatňovania vo všetkých členských štátoch je 13. jún 2014.

1.5.4. Zlučiteľnosť a možná synergia s inými vhodnými finančnými nástrojmi

- Tento návrh je v súlade s cieľom dosiahnutia vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov, pretože obsahuje záväzné pravidlá na ochranu cestujúceho, od ktorých sa členské štáty ani obchodníci nemôžu odchyľovať na ujmu spotrebiteľa.
- Tento návrh dopĺňa existujúce právne predpisy EÚ, najmä smernicu o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (1993/13/EHS), smernicu o nekalých obchodných praktikách (2005/29/ES), smernicu o právach spotrebiteľov (2011/83/EÚ), nariadenia v oblasti práv cestujúcich [nariadenia (ES) č. 2004/261, (ES) č. 1371/2007, (ES) č. 1177/2010 a (ES) č. 181/2011], ako aj smernicu 2000/31/ES o elektronickom obchode a smernicu 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu.
- Návrh ďalej dopĺňa nariadenie (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky („Rím I“) a nariadenie č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Brusel I); Predovšetkým, ako sa uvádza v rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie v spojených veciach C-585/08 a C-144/09 (Pammer a Alpenhof), nemení v nich uvedené odkazy na balíky cestovných služieb.

1.6. Trvanie a finančný vplyv

☐ Návrh/iniciatíva s **obmedzeným trvaním**

- ☐ Návrh/iniciatíva sú v platnosti od [DD/MM]RRRR do [DD/MM]RRRR.
- ☐ Finančný vplyv trvá od RRRR do RRRR.

Návrh/iniciatíva s **neobmedzeným trvaním**

- Počiatočná fáza vykonávania bude trvať od roku n do roku n + 3,
- a potom bude vykonávanie pokračovať v plnom rozsahu.

1.7. Plánovaný spôsob hospodárenia³⁶

X Priame centralizované hospodárenie na úrovni Komisie

☐ **Nepriame centralizované hospodárenie** s delegovaním úloh súvisiacich s plnením rozpočtu na:

- ☐ výkonné agentúry
- ☐ subjekty zriadené spoločnosťami³⁷
- ☐ národné verejnoprávne subjekty/subjekty poverené vykonávaním verejnej služby
- ☐ osoby poverené realizáciou osobitných akcií podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii a určené v príslušnom základnom akte v zmysle článku 49 nariadenia o rozpočtových pravidlách

☐ **Zdieľané hospodárenie** s členskými štátmi

☐ Decentralizované hospodárenie s tretími krajinami

☐ Spoločné hospodárenie s medzinárodnými organizáciami (*uved'te*)

V prípade viacerých spôsobov hospodárenia uveďte v oddiele „Poznámky“ presnejšie vysvetlenie.

Poznámky

Neočakáva sa, že by si vykonávanie vyžadovalo značné finančné prostriedky..

³⁶ Vysvetlenie spôsobov hospodárenia a odkazy na nariadenie o rozpočtových pravidlách sú k dispozícii na webovej stránke BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

³⁷ Podľa článku 185 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Opatrenia týkajúce sa kontroly a predkladania správ

Uved'te časový interval a podmienky, ktoré sa vzťahujú na tieto opatrenia.

- Komisia do 5 rokov po nadobudnutí účinnosti predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tejto smernice. V prípade potreby priloží k tejto správe legislatívne návrhy s cieľom prispôbiť túto smernicu vývoju v oblasti práv cestujúcich.

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. Zistené riziká

• Oneskorená transpozícia smernice v členských štátoch.

2.2.2. Plánované metódy kontroly

• Štandardné kontroly Komisie/konania vo veci porušenia právnych predpisov týkajúce sa transpozície a presadzovania smernice.

2.2.3. Náklady a prínosy kontrol a pravdepodobná miera pochybenia

• Štandardné náklady súvisiace s kontrolami transpozície a možnými konaniami vo veci porušenia právnych predpisov.

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

Uved'te existujúce a plánované preventívne a ochranné opatrenia.

• Neuplatňuje sa.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov

- Existujúce rozpočtové riadky

V poradí, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo [Názov.....]		krajín EZVO ³⁹	kandidát skych krajín ⁴⁰	tretích krajín	v zmysle článku 18 ods. 1 písm. aa) nariadenia o rozpočtových pravidlách
	33.02.01 – Práva a občianstvo – Zaistenie ochrany práv a posilnenie postavenia občanov	DRP.	NIE	NIE	NIE	NIE

- Požadované nové rozpočtové riadky

V poradí, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo [Názov.....]		krajín EZVO	kandidátsk ych krajín	tretích krajín	v zmysle článku 18 ods. 1 písm. aa) nariadenia o rozpočtových pravidlách
	[XX.YY.YY.YY]		ÁNO/ NIE	ÁNO/N IE	ÁNO/ NIE	ÁNO/NIE

³⁸ DRP = diferencované rozpočtové prostriedky / NRP = nediferencované rozpočtové prostriedky.

³⁹ EZVO: Európske združenie voľného obchodu.

⁴⁰ Kandidátske krajiny a, ak je to potrebné, prípadné kandidátske krajiny zo západného Balkánu.

3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky

Vzhľadom na veľmi obmedzené náklady administratívnej povahy príloha nie je vyplnená. Pri výpočte sa počítalo s 20 % ekvivalentu plného pracovného času jedného úradníka kategórie AD na dohľad nad transpozíciou smernice a vypracovaním správy v roku n+5. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Okruh viacročného finančného rámca:	Číslo 3	Spravodlivosť, bezpečnosť a občan.....
--	------------	--

GR: JUST			Rok ⁴¹ 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	SPOLU
• Operačné rozpočtové prostriedky										
Číslo rozpočtového riadka 33.02.01	Závázky		0	0	0	0	0,200		0	0,200
	Platby		0	0	0	0	0,200		0	0,200
Rozpočtové prostriedky pre GR JUST SPOLU	Závázky						0,200			0,200
	Platby						0,200			0,200

Podľa článku 24 návrhu sa preskúmanie uskutoční v roku n + 5. Je pravdepodobné, že toto preskúmanie bude sprevádzať externá pomoc alebo štúdia.

⁴¹ Rok N je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína uskutočňovať.

Okruh viacročného finančného rámca	5	„Administratívne výdavky“
---	----------	---------------------------

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	SPOLU
GR: JUST									
• Ľudské zdroje		0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
• Ostatné administratívne výdavky									
GR JUST SPOLU	Rozpočtové prostriedky	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184

Rozpočtové prostriedky OKRUHU 5 viacročného finančného rámca SPOLU	(Celkové záväzky = Celkové platby)	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
---	---------------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		Rok N ⁴²	Rok N+1	Rok N+2	Rok N+3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			SPOLU
Rozpočtové prostriedky OKRUHOV 1 až 5 viacročného finančného rámca SPOLU	Záväzky	0,026	0,026	0,026	0,026	0,226	0,026	0,026	0,384
	Platby	0,026	0,026	0,026	0,026	0,226	0,026	0,026	0,384

⁴²

Rok N je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína uskutočňovať.

3.2.1. Odhadovaný vplyv na operačné rozpočtové prostriedky

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov
- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

viazané rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Uved'te ciele a výkony			Rok 2014		Rok 2015		Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018		Rok 2019		Rok 2020		SPOLU	
	VÝSTUPY																	
	Druh 43	Priem erné náklad y	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Počet	Nákla dy	Celko vý počet	Náklady spolu
KONKRÉTNY CIEĽ č. 1 ⁴⁴ Preskúmanie transpozície																		
Výstup											1	0,200					1	0,200
Výstup																		
Výstup																		
Konkrétny cieľ č. 1 medzisúčet																		
KONKRÉTNY CIEĽ č. 2...																		
Výstup																		
Konkrétny cieľ č. 2 medzisúčet																		
NÁKLADY SPOLU											1	0,200					1	0,200

⁴³ Výstupy znamenajú dodané produkty a služby (napr.: počet financovaných výmen študentov, vybudované cesty v km atď.).

⁴⁴ Ako je uvedené v oddiele 1.4.2. „Konkrétne ciele...“.

3.2.2. Odhadovaný vplyv na administratívne rozpočtové prostriedky

3.2.2.1. Zhrnutie

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov.
- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	SPOLU
--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------

OKRUH 5 viacročného finančného rámca								
Ludské zdroje	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
Ostatné administratívne výdavky								
OKRUH 5 viacročného finančného rámca medzisúčet	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184

Mimo OKRUHU 5⁴⁵ viacročného finančného rámca								
Ludské zdroje								

⁴⁵

Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky určené na financovanie realizácie programov a/alebo akcií Európskej únie (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

Ostatné administratívne výdavky								
Mimo OKRUHU 5 viacročného finančného rámca								

SPOLU	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
--------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Potrebné administratívne rozpočtové prostriedky budú pokryté rozpočtovými prostriedkami GR, ktoré už boli pridelené na riadenie akcie a/alebo boli prerozdelené v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu pridelovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

3.2.2.2. Odhadované potreby ľudských zdrojov

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie ľudských zdrojov.
- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie ľudských zdrojov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

odhady sa zaokrúhľujú na celé čísla (alebo najviac na jedno desatinné miesto)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Plán pracovných miest (úradníci a dočasní zamestnanci)							
33 01 01 01 (ústredie a zastúpenia Komisie)	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
XX 01 01 01 (ústredie a zastúpenia Komisie)							
XX 01 01 02 (delegácie)							
XX 01 05 01 (nepriamy výskum)							
10 01 05 01 (priamy výskum)							
Externí zamestnanci (ekvivalent plného pracovného času)							
XX 01 02 01 (ZZ, DAZ, VNE z celkového finančného krytia)							
XX 01 02 02 (ZZ, DAZ, PED, MZ a VNE v delegáciách)							
XX 01 04 yy	ústredie						
	delegácie						
XX 01 05 02 (ZZ, VNE, DAZ – nepriamy výskum)							
10 01 05 02 (ZZ, VNE, DAZ – priamy výskum)							
Iné rozpočtové riadky (uved'te)							
SPOLU	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2

Potreby ľudských zdrojov budú pokryté úradníkmi GR, ktorí už boli pridelení na riadenie akcie a/alebo boli interne prerozdelení v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu pridelovania zdrojov v závislosti od rozpočtových obmedzení.

Opis úloh, ktoré sa majú vykonať:

Úradníci a dočasní zamestnanci	Štandardné úlohy dohľadu, aby sa zistilo, či členské štáty transponujú právne predpisy včas a správne. Správa sa vypracuje v roku n + 5.
Externí zamestnanci	Neuplatňuje sa.

3.2.3. Súlad s platným viacročným finančným rámcom

- X Návrh/iniciatíva je v súlade s platným viacročným finančným rámcom.
- ☐ Návrh/iniciatíva si vyžaduje zmenu v plánovaní príslušného okruhu vo viacročnom finančnom rámci.

Vysvetlite požadovanú zmenu v plánovaní a uveďte príslušné rozpočtové riadky a zodpovedajúce sumy.

- ☐ Návrh/iniciatíva si vyžaduje, aby sa použil nástroj flexibility alebo aby sa uskutočnila revízia viacročného finančného rámca⁴⁶.

Vysvetlite potrebu a uveďte príslušné okruhy, rozpočtové riadky a zodpovedajúce sumy.

[...]

3.2.4. Príspevky od tretích strán

- X Návrh/iniciatíva nezahŕňa spolufinancovanie tretími stranami.
- Návrh/iniciatíva zahŕňa spolufinancovanie tretími stranami, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok N	Rok N+1	Rok N+2	Rok N+3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			SPOLU
Uveďte spolufinancujúci subjekt								
Spolufinancované prostriedky SPOLU								

⁴⁶ Pozri body 19 a 24 medziinštitucionálnej dohody.

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

- X Návrh/iniciatíva nemá finančný vplyv na príjmy.
- ☐ Návrh/iniciatíva má finančný vplyv na príjmy, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:
 - ☐ vplyv na vlastné zdroje
 - ☐ vplyv na rôzne príjmy

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Rozpočtový príjmov:	riadok	Rozpočtové prostriedky k dispozícii v prebiehajúcom rozpočtovom roku	Vplyv návrhu/iniciatívy ⁴⁷					
			Rok N	Rok N+1	Rok N+2	Rok N+3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)	
Článok								

V prípade rôznych pripísaných príjmov, na ktoré bude mať návrh/iniciatíva vplyv, uveďte príslušné rozpočtové riadky výdavkov.

[...]

Uveďte spôsob výpočtu vplyvu na príjmy.

[...]

⁴⁷

Pokiaľ ide o tradičné vlastné zdroje (clá, odvody z produkcie cukru), uvedené sumy musia predstavovať čisté sumy, t. j. hrubé sumy po odpočítaní 25 % nákladov na výber.